

SLOVENE

Inzerati:
Enostolpna petstvarna (72 mm):
za enkrat po 18 v
za dvakrat 15
za trikrat 13
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahteva, oglasnice itd.:
enostolpna petstvarna po 20 vin.
Poslano:
enostolpna petstvarna po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vesni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravišškega telefona št. 188.

Poglavje o beguncih.

Iz vladne spomenice.

Za one begunce, ki so bili brez sred-
stev, se je napravilo taborišče iz barak.
Nastale so cele nove vasi in mesta, ob-
čine beguncev. Velika mesta so imela
največjo privlačnost za te ljudi, pa iz
raznih ozirov jih je bilo treba spraviti
na kmete.

V barake so spravili nad 100.000
beguncev. Na Dunaju samem je okoli
200.000 neimovitih beguncev vseh
narodnosti in ver, za Dunajem jih imajo
največ Brno, Praga in Gradec, skupaj
kajih 100.000. Na Moravskem je okoli
50.000 poljskih, slovenskih, laških in
judovskih beguncev, kajih 15.000 la-
ških in slovenskih jih je na Zgornjem
Avstrijskem, okoli 40.000 judovskih in
slovenskih beguncev je začasno sprav-
ljenih na Ogrskem. Država skrbi za
preko 600.000 beguncev in je v prvem

letu izdala za nje skoro 150 milijonov
kron.

Kolikor je le bilo mogoče, se je
osnovalo za srednješolce tečaje, da ne
bi zaostali v šoli, ustanovile so se raz-
ne učilnice in delavnice, da se Galici-
ni in Bukovinci nauče koristnih stvari šiv-
anja, mizarstva, čevljarstva, pletar-
stva, vezanja, rezbarstva in podobnega.
Večino stroškov in mezd je plačala drž-
ava, izdelki pa so šli za begunce. Po-
sebno se je skrbelo za otroke.

Podpore vpoklicanim.

Do konca junija 1915 se je druž-
nam vpoklicanih — brez Galicije in
Bukovine — izplačalo 513 milijonov K.
Na Stajersko je prišlo teh podpor do
30. jun. t. l. 21.955.547 K 53 vin., na Ko-
roško 7.103.671 K, na Kranjsko 10 mil.
136.606 K 30 vin., na Primorsko 32 mil.
639.294 K 2 vin., v Dalmacijo 24.526.766
kron 18 vin.

vili na boj, da omogočijo umikanje svojih
zadaj se nahajajočih čet skozi močvirno
pokrajino vzhodno od Pruzanega. Bili so
premagani, dasi so vrgli zopet v boj tiste
čete, ki so že odkorakale.

Tudi nadaljevanje v vojni povestnici
vseh časov nečuvnega postopanja v
obrambo bežečih armad, da se prebival-
stvo lastne dežele, ki je vlečelo s seboj,
goni po več tisoč, predvsem ženske in
otroci, v naš napad, jim ničesar ne ko-
risti.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Ofenziva v vzhodni Galiciji je včeraj
došla do Strype. Na vzhodnem bregu te
reke so se Rusi v pripravljenih postojan-
kah postavili k novi obrambi. Armada
Pflanzer-Baltin gre čez Buczacz, armada
Bothmer, ki obstoji iz dveh avstrijskih in
enega bavarskega zbora, napada na pro-
storu Wisniowczk—Kupczyne—Zborow.
Za Strypo so Rusi pripravili za obrambo
reko Sereth. Med Zloczovom in Radzie-
chowom (jugovzhodno od Sokala) je ar-
mada Böhm-Ermolli, ki prodira čez težav-
no ozemlje med rekama Bug in Styr, na
več točkah predrla ruske postojanke.

Dalje proti severu armada generala
Puhalla uspešno prodira proti Lucku.
Osvojila je Swinjuchi in ima le še nekaj
30 km do trdnjave Luck.

Ruske armade, ki se umikajo za Bre-
stom-Litovskim, so sedaj navezane le še
na dve veliki cesti: Kobrin—Sluck in
Pružany—Slonim. Po teh dveh cestah in
po maloštevilnih postojankah potih se umi-
kajo sedaj ruske kolone in tren proti se-
verovzhodu. Razsežno močvirje na obeh
straneh teh dveh cest, posebno severovz-
hodno od Pruzanega, da se vrši umi-
kanje le po glavnih dveh cestah, vsled če-
sar se z ozirom na velike množice vo-
jaštva in tren vrši zelo počasi. Zato je
rusko vojno vodstvo pri Kobrinu in
severno od tam, kjer je sila; te naj bi
omogočile umikanje s tem, da zadržujejo
sovražnik zasledovanje.

Te ruske zadnje postojanke je včeraj
predrla 11. armada in vrgla sovražnika
nazaj. Kobrin bo kmalu zaseden. Čete
nadvojvode Jožefa Ferdinanda so na juž-
nem izhodu Bialoveškega gozda porazile
močne ruske sile pri Szeresowu in prodi-
rajo med ostrim zasledovanjem proti Pru-
zanemu, kamor se umikajo pri Kobrinu
vržene ruske čete. Položaj teh ruskih čet
je zato postal precej kritičen.

× × ×

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 27. avgusta. Generalni
stab poroča:

Okoli Rige nobene izpremembe. Od
Bavska in Bržija proti Friedrichstadtu

je sovražnik 25. in 26. avgusta nadalje-
val svojo krepko ofenzivo proti našim
četam, ki branijo te kraje. Trdovratni
boji so se vršili na cestah južno od že-
leznice Tauernekaln—Neugut. V smeri
na Dvinsk severno od železnice Dvinsk
Poniewicz so naše čete 26. avgusta pri-
tiskale na sovražnika na fronti Pone-
deli—Skopiški. V smeri na Vilno 25.
nobene bistvene izpremembe.

Ob srednjem Njemenju na fronti
med izvirki Bobra in Pripeta se vrši
umikanje naših čet, krilo od zadnjih
čet. Poizkuse sovražnika, ki je vnovič
na 26. avgusta in prihodnji dan poiz-
kušal okoli in severno od Bialystoka
odločno ofenzivo, smo uspešno ustavili
z velikimi izgubami za sovražnika. V
ozemlju Bresta smo na dano povelje
razstrelili utrdbe in mostove in tamo-
nja trdnjavska posadka se je pridru-
žila ostali armadi. V Galiciji nobene
bistvene izpremembe.

Petrograd, 28. avgusta. Okoli Rige
nobene izpremembe. V smeri Friedrich-
stadt trdovratni boj. Sovražnik poiz-
kuša forrirati železnico Kreuzberg—
Mitava. Svojo ofenzivo, katero smo s
protiofenzivo ustavili, je sovražnik 26.
in 27. avgusta naperil proti cestam na
Vilno, na desni breg Viliije in na pro-
stor med to reko in Njemenom. Ob
srednjem Njemenju in na fronti Bobr in
Pripet so naše čete 26. in 27. avgusta
nadaljevale svoje umikanje in so v bo-
jih zadrževale sovražno ofenzivo. So-
vražnik je razvijal popolno delavnost v
smereh severno od Bialystoka ob zaho-
dni Cizieri Bialoveškega gozda in cest
na Kobryn. Na desnem bregu Buga je
sovražnik 26. avgusta začel prodirati
iz prostora Vladimir-Volinski v smereh
na Torczyn, zahodno od Lucka. Loka-
czy, reko Polanko in Poryck. Na tej
fronti so se začeli boji. Med Bugom,
Zlato Lipo in Dnjestrom je sovražnik
v noči 26. avgusta in prihodnji dan
tudi poizkušal napasti na mnogih od-
sekih in njegova ofenziva je bila po-
sebno silovita severno od Brzezany in
zahodno od Podhajce, kjer se mu je po-
srečilo ustaviti se na levem bregu
Zlate Lipe.

ANGLEŽI O PADCU RREST-LITOV- SKEGA.

Hoek van Holland. Vtis, ki ga je
povzročil padec Bresta-Litovskega, je
velikanski, dasi niso bili presenečeni.
Listi obširno razpravljajo o nastalem
položaju. Vojaški kritiki sodijo zelo pe-
simistično. Polkovnik Repington v »Ti-
mesu« sodi, da lahko plen pomeni od-
ločilni činitelj glede na presojo zadnje-
ga velikega uspeha na vzhodnem boji-
šču. Položaj ruske armade je v vsakem

Prodiranje armade Pflanzer-Baltin ob Strypi. — Nemci zasedli Lipsk. — Tr- dovraten odpor Rusov pri umikanju.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. avgusta. (K. u.) Uradno se
razglasa:

Armadi generalov Pflanzer Baltin in
Bothmer sta prodrla včeraj do Strype. So-
vražnik je v več odsekih poizkušal, da
ustavi naše zasledovanje, a so ga povsod
podili nazaj, ob spodnjem potoku Koro-
piec se je moral zlomiti posebno trdo-
vraten odpor.

Čete generala pl. Böhm Ermolli-ja so
zadele vzhodno od Zloczowa in na črti
od Bialykamienia čez Toporov proti Rad-
zieckowu na močno zasedene postojanke.
Sovražnik je bil napaden in vržen na šte-
vilnih točkah bojne črte.

V Volhiniji so naše vojne sile, ki pro-
dirajo proti Lucku, zopet pridobivale na
prostoru. Swiniuchy in drugi trdovratno
branjeni kraji so bili iztrgani sovražniku.

C. in kr. čete, ki se vojskujejo v Bja-
lovješkem gozdu, so premagale Ruse pri
Czereszowu in jih zasledujejo proti Pru-
zanemu.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin. Wolffov urad poroča: Veliki
glavni stan dne, 30. avgusta 1915:

Vojna skupina generalfeld-
maršala pl. Hindenburga.

Čete generala pl. Below-a se vojsku-
jejo za območje, ki leži južno od Fried-
richstadta.

V bojih vzhodno od Njemena je prišla
armada generalnega polkovnika pl. Eich-
horn-a v pokrajino severovzhodno od
Olite, število ujetnikov je doseglo nadalj-
nih 1600; osvojenih je bilo 7 topov.

V smeri na Grodno je bil vzeti z na-
skokom Lipsk (ob Bobru), sovražnik je bil
prisiljen, da je popustil odsek Sídra; naši
so prekorčili Sokolko.

Na več točkah je bil dosežen vzhodni
rob gozda, ki se razprostira reverovzho-
dno in vzhodno od Bjalagostoka.

Vojna skupina generalfeld-
maršala princa Leopolda Ba-
varskega.

Ob Bjalovješkem gozdu se vojskujejo
za prehod čez zgornji Narew. Nemške in
avstro-ogrške čete generalnega polkovnika
pl. Woyrscha so vrgle sovražnika iz nje-
govih postojank pri Suhempolju (ob vzhod-
nem robu gozda) in pri Čerešovu. Sovraž-
nik se oestro zasleduje.

Vojna skupina generalfeld-
maršala pl. Mackensena.

Rusi so se včeraj na črti Podubno v po-
krajini južno od Kobrina še enkrat posta-

no pozorno in pazljivo tiho in v vrstah,
puške za streljanje pripravljene v rokah,
zakaj vsak hip moremo naleteti na so-
vražne patrole ali večje italijanske oddel-
ke, ki prodirao.

Zavarovanje marša s stranskimi pa-
trolami na takem neprehodnem svetu ni
mogoče, in tako bi se moglo pripetiti, da bi
prileteli kakšni italijanski bojni straži kar v
naročje. Na vzhodu se kaže rdečkast svit.
Luna kmalu izide; zdaj pa je krog nas še
tema kakor v rogu. Včasih mi na čelu po-
stojimo ter vpremo oči v lokavo noč, ki si
v njej leži na tisoče ljudi nasproti, pri-
pravljenih, da drug drugega naskočijo. Po
polurni hoji po položni cesti, ki se v širo-
kih vijugah vpenja navzgor, pridemo na
gorski hrbet, kjer srečamo patrole bojnih
oročnikov-domačinov, ki poznajo te kra-
je. Šepetaje nam povedo, da smo tik ob
vznožju kote . . . najvišjega vrha . . . in
da so sovražne črte samo še štiristo kora-
kov pred nami. Krenemo jo po strmi, skal-
nati stezi, ki se tu odcepi od poti, na levo
ter plezamo skozi gozd z visokodebelnim,
gostim drevjem, ki ne propusti niti žarka
mesečine, ki se je zdaj že pojavila, na-
vstric s sovražnimi črtami naprej. Tiho se
podrsnemo dol v široko kotanjo; tu se mo-
rajo težki gorski čevlji takorekoč preža-
gati skozi bujno, rosnato rastlinje in gosto
visoko travo. Še po strmem travnatem
pobočju moramo gor do nizkega zidu; od

tod se vzdiguje položen, večinoma odprt
obronek gor do najvišje kope kote . . .
Ob zidu se ustavimo in kmalu smo vsi glo-
boko zaspali, razven straž, ki so preple-
zale zid in čepe kakih petdeset metrov
pred nami za grmovjem.

Polnoči je minilo, luna se je skrila za
kupe oblakov, napojene dežne vlage, njen
mrzli polsvit riše nedoločne odseve in po-
šastne sence po krajini kar nas zbudi ne-
ko šuštenje in šepetanje številnih ljudi, ki
se plazijo bližje in bližje. To so ojačenja, ki
se pripravljajo k naskoku. Pa tudi Itali-
jani so že postali nemirni; zdi se, da nekaj
slutijo. Jarki pramen svitomete začne re-
zati deževne oblake, se nagne na nas ter
nas obda z valom žive svetlobe, pohiti da-
lje, se zopet vrne k nam ter pretiplje vso
okolico. Za trenutek se prikažejo snežno-
beli obrisi hiš in vitek zvonik, potem pa
vse zopet izgine v temi. Izginil pa je tudi
mir. Zdaj tu, zdaj tam zapresketajo strelji,
švigajo rakete proti nebu in nervoznost
Italijanov se prične izražati v živahnem
postreljevanju, ki tu utihne, da se zopet
drugod vzbudi. Baš pred nami zažari ka-
kor po dnevu, in ko je dožarela, pade na
tla, da se skušajo oči, ki jih je preživa luč
bolela, zopet privaditi somraku mesečine.
Kar na obronku pred nami zaropota ka-
men, ki se je zataknil nizzdol, in obenem
je počil strel. Kroglja tleskne ob zid in ka-
kor stran, kakor sivi podobi v sanjah,

se naenkrat dvigneta pred nami iz visoke
trave dva naša opazovalca ter sporočita,
da se tik ob našem zidu potika močna ita-
lijanska patrola. Kmalu zaiskri pred nami
vse polno strelav z ostrim zvokom, kakor
če počis z bičem, in čez naše glave je za-
čelo brneti in brenčati, žvižgati in peti in
na stotine krogel je tleskalo v zid. Ob ne-
gotovi mesečini izza oblakov morem pre-
gledati le bližnjo deseterico svojih ljudi,
ki leže in čepe, pripravljeni k streljanju,
za zidom ter, ker so itak že opaženi, rav-
nodušno pušijo cigarete. Polagoma začne
sovražni ogenj, ki nanj ne odgovarjamo,
pojemati, še en strel zazveni, in konec. Na
levi pri zvoniku, in na desni pri Črničih pa
streljanje čedalje bolj narašča in med po-
kanje pušk se vmešava prasketanje stroj-
nih pušk, da pretresa živce. Tam so naše
kolone že prešle k naskoku. Skozi vrzel z
zidu sem zlezal na drugo stran naprej, kar
se pojavijo pred menoj štirje vojaki, kakor
da bi vzrastli iz tal. Četovodja mi sporoči,
da je s šestorico mož preiskal ospredje,
prišel pri tem med Italijane ter se po krat-
kem boju, v katerem so imela bodala in
kopita glavno vlogo, umaknil; toda vrnil
se je samo s štirimi možmi, dva sta se iz-
gubila. Suneč, da bi se jih skušalo dobiti
ven, bi bil zaman, združen z izgubami. Za-
to počenemo zopet za zid s srdom v srcu
in stisnjenimi zobmi, kazalce ob petlinih
ter opazujemo s poostrenimi očmi prostor

LISTEK.

Ponočni boj pri Dobrodoju.

(Napisal udeležene c.)

Po skalnatih stezicah in mračnih klan-
cih, po temi, da ne vidiš svoje lastne roke,
spemo korakoma gor v Sv. Martin, vasico
na južnem pobočju gore Sv. Mihaela, ki
je ključ naših postojank na Dobrodojski
planoti, ki se zanj vrše vroči boji. Krog
in krog popolna tišina; le naši bobneči ko-
raki in udarci okovanih čevljev odmevajo
vanjo. Če se ozreš, spoznaš po mnogih
rdečkasto žarečih pičicah, tlečih cigare-
tah, maršno črto stotnije. Tu in tam se
skozi črno noč med gozdnim drevjem za-
svetijo sivkasta poslopja, ki jih jedva opa-
ziš v senci vrto, ki jih obdajajo. Tipajoč
se pomikamo po globokem klancu med vi-
sokim obzidjem navkreber, kar nas nena-
doma obdajo številne senčne podobe: ena
naših bojnih straž. Njen poveljnik nam po-
kaže smer, v kateri nam je korakati, da
pridemo na koto . . . Kako se naj v tej
zmedbi cesta, poti, ki so jih ravnokar iz-
krčili po gozdvih, in mnogih steza spo-
znano, to je bila seveda naša stvar. Pred-
vsem pa tleče cigarete proč, kajti prebli-
zu smo sovražnika. Naprej se pojde skraj-

slučaju zelo kritičen, če pa plen v Brestu Litovskem ni velik, tudi ni položaj ruske armade mnogo nevarnejši, kakor je bil.

RUSKO OLEPSAVANJE PADCA BRESTA - LITOWSKEGA.

Kodanj. Ruska brzojavna agentura poroča 27. avgusta: V Berlinu se je trdilo, da je padla trdnjava Brest-Litovsk vsled napada nemško-avstrijskih čet. To pa ni res. Sklenjeno je bilo že pred nekaj časom, da bi ne odgovarjalo strateškim smotrom, ako bi se zaprla v tej trdnjavi posadka 100.000 mož. Najvažnejši material se je zato pravočasno prepeljal drugam. Obrambne utrdbe na levem bregu Buga so se branile zato, da so se mogle v okolici boreče se armade umikati proti vzhodu. Ko se je to izvedlo, so uničili utrdbe in mostove, posadke so se pa podale k armadi.

VILNE NE NAMERAVAJO RUSI BRANITI.

Kodanj. »Berlingske Tidende« poroča iz Petrograda: Vilne Rusi ne nameravajo braniti.

RUSI IZPRAZNUJEJO LUCK. — KIJEV V NEVARNOSTI.

Bukarešt. Ruska vlada je sklenila, da se radi nepričakovane predora ruske bojne črte ob Dnjestrju izprazni trdnjava Luck. Kijev tudi zapuščajo meščani. Sodi se namreč, da nameravajo zavezniki pred vsem prodirati proti Kijevu. V Kijev so odposlali veliko vojakov.

RUSI IZPRAZNUJEJO MESTO PSKOV.

Berlin. »Vossische Zeitung« poroča iz Petrograda: Ruska vlada je odredila, naj se izprazni mesto Pskov, ki leži med Dvinskim in Moskvjo. Vsak dan vozi prebivalce 8 vlakov.

V RIGI ZAŽIGAJO ZALOGE LESA.

Kodanj. Ruska vojna uprava je ukazala, naj se v Rigi zažgo vse zaloge lesa, ki jih ne morejo pravočasno odpeljati. Les se ceni, da je vreden 35 milijonov rubljev.

× × ×

RUSKI VOJNI MINISTER O VOJASKEM POLOŽAJU RUSIJE.

Berlin. »Nationalzeitung« poroča: V tavrski palači sta bili 21. in 22. t. m. dve tajni seji dume. Vojni minister Poliwanov je poročal o vojaškem položaju Rusije, in sicer z ozirom na neko poročilo velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Seje so se udeležili tudi socialnodemokratski poslanci in poslanec judov Friedmann iz Kovna. Vojni minister je izjavil: Prodiranje sovražnika čez mejo Poljske in Litvanije je povzročilo tudi v Rusiji živahno skrb in osobito presenetljiv padec zelo oboroženih trdnjav Novega Georgievskega in Kovna je vzbudil tudi v previdnih ruskih krogih marsikatero bojazen. Skrbi glede na padec so pretirane. Ruska armada je izvedla pod odličnim vodstvom nad vse sijajno umikanje. Varšave in Ivangoroda ni bilo mogoče držati. Po ruski armadi so zdaj zasedene primerne obrambne postojanke, ki so seveda le začasne. Pred vsem gre za to, da pridobi rusko vojno vodstvo čas, da izvede že nekaj časa nameravano novo razvrstitev ruske armade. Popolnoma napadno je, če se govori o polomu ruske armade. Priznati se mora, da je Rusija žrtvovala strašne žrtve na premoženju in na

pred seboj. In res se priženo, kakor kaže se priplazi skozi krše in grmčije, v vsaki kotanji se ugnezdijo, zlezejo za vsako drevo, za vsak grm. Za sekundo se njih sence pred nami vzdignejo, potem pa zopet izginejo v tleh.

Tedaj zažari nad krajino jarek svet. Kakor bela roka pošasti potiplje »lianski svitomet nad našimi črtami, ki se pa v njih ne pokaže niti konec nora.« Potem tiplje dalje po ozki »vadi med nami... sovražnikom, skoči v oblake, pa se nagne zopet na zemljo ter razsvetli gozdni svet pred nami kakor po dnevu. Po nerodnosti zadene odsek njegovega svetlobnega stožca Italijane, ki leže za kamenjem ali se po trebih plazijo proti nam; z daljnogledom je natančno spoznati pripognjene glave, da, celo obraze. A naša ura še ni bila. Svitolet ugasne in v temi pustimo priti Lahe bližje, prav blizu. Nepremično ležimo na preži, že se sliši taklanje kamenja, tedaj se začne žvižg, in z zvonečim krikom: »Avanti! Evviva Savoia!« poskačejo Italijani kvišku ter pridre v velikih skokih proti nam. Takrat pa se začne tudi na naši strani povelje: »Ogenj!« — čarodejna beseda, ki sproži tisočero pušk. In kakor električne iskre zažarevajo strelj in skačjo od cevi do cevi, kakor švrkanje z bičem poka Italijanom krog uses ter jih vrže cele kupe na tla: njihov naskok je odbit še predno se je prav začel.

»Scampa, Scampa!« — Bežite, bežite! Do nas doseže karajoči, a obenem spodbujajoči glas nekega italijanskega častnika, ki se zaman trudi, da bi bežeče vojake zadržal; naperimo brzi ogenj tje, kaj, odkoder prihaja glas, in kmalo tudi tam vse utihne.

krvi in da so bili vojski žrtvovani celi armadni deli. Težko so trpele tudi ruske elitne čete, kar pa ni moglo zlomiti ruske odporne sile. Novi obsežni pozivi bodo izpopolnili nastale vrzeli. Žetev je večinoma pospravljena, narodno gospodarstvo zato ne potrebuje toliko delavnih sil, kakor prej. Misli da artiljerijska in tehnična premoč sovražnika; osobito pomanjkanje topov je kljub podpori zaveznikov precejšnje zlo. Ruske tvornice orožja in strelišča, dasi so jih posedmorili, odkar je izbruhnila vojska, ne morejo pokriti primanjkljaja. Žal da ruska industrija pričakovani, ki so se stavila na njo, ni dosegla. Na nek medlek je odgovoril vojni minister, da se še ne more govoriti o mirovnem sklepu. Skupni sovražnik se nahaja zdaj na višku razvoja svojih vojaških sil. Rusija mora nositi celo silo sovražnega napada, ruska armada je pa zelo prožna, kar bo svet še izvedel. Zavezniki se zdaj pripravljajo, da izvedejo važne načrte, vsled katerih se, kakor se zdi, kmalu prenese težišče z ruskega bojišča. Rusija gleda zaupljivo v bodočnost.

SAZONOV O NEMŠKEM ROVANJU V RUSIJI.

»Times« poroča, da so Nemci po padcu Varšave z veliko spretnostjo med vojaštvom in v petrogradskih krogih znali razširjati vesti, češ da Rusi ne morejo zmagati, da so zavezniki na zapadu končno opustili napad in da imajo najvišji krogi tajne mirovne načrte.

Zunanji minister Sazonov je z ozirom na te vesti in veliko zmešnjavo izjavil, da Nemci po trimesečnem brezuspešnem naporu, da bi zlomili rusko armado, poizkušajo znova zlomiti duha ruskih narodov in armade, — širijo namreč govorice o neodvisnosti med zavezniki, o pomanjkanju municije in o možnosti da se sklene poseben mir z Nemčijo. Sazonova je sram, da Rusi resno razpravljajo o takih stvarih, ki nosijo očiten znak zadnjih poizkusov sovražnika, da s spletkami doseže, česar bi nikdar ne dosegel z orožjem.

PARLAMENTARNO GIBANJE V RUSIJI.

Rotterdam, 27. avgusta. »Times« poroča 24. avgusta iz Petrograda, da so se v zadnjih dneh večkrat zbrali vplivni člani dume, da se posvetujejo o reorganizaciji vlade. Želijo si krepkega ministrskega predsednika in dogovor med njim in ustavnimi strankami. Zariski mislijo tudi program, katerega bi morala vlada takoj izvršiti. Na jeziku vseh je Krivošeinovo ime, toda ta je dosedaj vedno odklonil, češ ker ne bo dobil dovolj zadostnih garancij, da bi obvladal položaj. Pa znaki kažejo, da se bo udal pritisku. Profesor Struwe piše: »Stranke, ki tvorijo ustavno večino v dumi, naj se pozovejo, da prevzamejo delež svoje odgovornosti v vladi. Dežela si želi, da bi videla delovanje združene avtoritete vlade in dume.«

Petrogradski dopisnik »Berlingske Tidende« piše, da se je v dumi končal oster boj med desnico in levico in sicer z odločilnim porazom reakcionarcev, kajti enkrat za vselej se je izjalovila poizkušena ustanovitev reakcionarskega bloka in ravno tako je konec gorečega truda desnice, ki je hotela prav naglo napraviti konec duminih zborovanj.

DUMA SE PRESELI V MOSKVO.

Kodanj, 29. avgusta. Petrogradske vesti javljajo, da je v konventu seniorjev predsednik dume sporočil, da se duma morda v kratkem preseli v Moskvo.

BOJ STRANK V DUMI.

»Rječ« poroča: Razni poslanci desnice so ustanovili »črni blok« za boj proti levici. Kar naenkrat je vse desničarsko časopisje začelo boj proti dumi, katero je dolžilo, da pripravlja revolucijo in poizkuša vse, da prepreči srečno izvršitev vojne.

× × ×

PROTIPOLJSKO RAZPOLOŽENJE V MOSKVI IN DRUGIH RUSKIH MESTIH.

Krakov, 30. avgusta. Varšavski »Dziennik Narodowy« poroča: Neštete begunske množice iz Poljske in drugih pokrajin, ki so jih Rusi odpravili v Moskvo in druga ruska mesta, so povzročile, da so cene živim silno poskočile. Večina beguncev je brez sredstev, brez dela in zaslužka. V Moskvi se je jela kazati globoka mržnja proti tem poljskim beguncem, in to ne samo v nižjih slojih, marveč tudi v višjih družabnih krogih. V Moskvi se beguncem v mnogih slučajih odreja stanovanje, sikanirajo jih na vse načine in razmere so postale tako nevarne, da je mnogo poljskih beguncev zapustilo prestolnico in se podalo v manjša provincialna mesta. Ljudski krogi očitajo Poljakom, da se Rusija bori za svobodo Poljakov in pri tem mora rusko ljudstvo prelivati svojo kri. Pa tudi proti vladi se obrača nevolja ruskih ljudskih krogov, češ da je za Poljake žrtvovala toliko množice vojaštva. Vsled težkih porazov ljudska nevolja le še bolj raste in

zdi se, da pripravljajo Rusija vojaštvo za notranje svrhe.

POULIČNI BOJI V MOSKVI.

Stockholm. Petrogradski listi poročajo o torkovih krvavih bojih v Moskvi: Ljudstvo je razburil neki vohun. Policijskih uradnikov je bilo ranjenih 18, med njimi 4 smrtno nevarno. V sredo so se ponovili nemiri.

× × ×

NAPACHE VESTI V PETROGRADU.

Stockholm, 30. avgusta. V Petrogradu so bile pred kratkim razširjene vesti, da so Dardanele padle. Špekulantje so razdeljevali posebne liste z natančnimi podrobnostmi zavzetja. Pred poslopjem nekega lista so se vršile velike manifestacije. Razobešali so tudi zastave. Na trgu pred moskovskim kolodvorom in pred angleškim poslanštvom so priredili slavnostne obhode z angleškimi zastavami. Šele drugo jutro je bil izdan dement.

BEDA BEGUNCEV V RUSIJI.

Christiania. »Morgenblad« poroča iz Petrograda: Število beguncev iz dežele ob

Vzhodnem morju je doseglo do srede že 600.000.

JAPONSKA MUNICIJA ZA RUSIJO.

Frankfurt, 30. avgusta. Japonska vlada je sklenila izrabiti vsa pomožna sredstva, da pospeši izdelovanje municije za zaveznike, posebno za Rusijo.

KAKO SO RUSI ZAVAROVALI KUS-MANEKOVO STANOVANJE.

Budimpešta. List »Budapest« poroča: Avstrijski častniki pripovedujejo: Ko smo zopet zavzeli trdnjavo Przemysl, smo našli stanovanje poveljnika trdnjave zazidano. Ko se je odstranil zid, se je našlo stanovanje popolnoma nedotaknjeno, v največjem redu in nepoškodovano. Ničesar ni manjkalo.

× × ×

KOLERA V RUSIJI.

Köln. Na Finskem je izbrunila kolera.

Köln. Iz Petrograda: V petrogradskem okraju je obolelo iznova na kolero 487 oseb; 92 jih je med njimi umrlo. V štirih južnih gubernijah je naznačenih 340 novih slučajev kolere, med njimi 64 smrtnih.

Artiljerijski boji na celi primorski fronti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. avgusta 1915. (K. u.). Uradno se razglša:

Italijani so včeraj na celi primorski bojni črti vzdržavali artiljerijski ogenj z menjajočo se silo. Na več mestih se je pozikkušala približati njih pehota in je izvajala manjše napade, a je bila odbita, kakor vedno.

V koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju je položaj neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Poročilo italijanskega generalnega štaba.

Dunaj, 30. avgusta. (K. u.) Iz časnikaškega vojnega stana 27. avgusta:

Dne 25. avgusta so se zopet izvajale drzne operacije na nepristopnih ledenikih skupine Adamello. Medtem ko so prodirale naše čete demonstrativno na visoki planoti Tonale in na zadnjih robih vrhov, so gorske čete prekoračile široki ledenik Pizgana in so napadle postojanke na prelazu Lago Scuro in Corno di Bedole, ki so bile po sovražniku trdno zasedene. Sovražnik se je trdovratno upiral, a je bil končno prepoden in zasledvan, nakar so zasedli naši trdno vrh. Zvečer so metala naša letala ob sijaju polne lune bombe na utrdbeno skupino pri Rivi, ušla so srečno ognju obrambnih baterij in so se vrnila nepoškodovana. V Val Lugano je obstreljevala sovražna artiljerija Borgo, dasi naše čete pred kratkim, ko so zmagovito prodirale, namenoma niso zasedle, lega močno obljudenega kraja in so se držale na gorah okoli kraja. V zgornji dolini Cordavoleta postaja artiljerijski dvo-boj lutejši. Sovražne baterije trdovratno nadaljujejo obstreljevanje civilne bolnišnice v Pieve di Linnalongo in so zopet povzročile veliko škodo. Naše baterije so namerile nato svoj ogenj na Arablio in Chertz, kjer je bilo videti živahen promet čet in avtomobilov in se je poročalo tudi o navzočnosti artiljerije. Arablia je bila žrtvovana ognju.

Netočna poročila laškega generalnega štaba.

Dunaj. (Kor. ur.) Iz vojnega časnikaškega stana se poroča: V poročilu laškega generalnega štaba 21. t. m. se trdi, da je priletelo brodogve avstrijskih letal nad mesto Videm, kjer je vrglo 14 bomb, ki so ubile pet prebivalcev, med njimi eno žensko, eno deklico in tri karabiniere in poškodovale tudi zasebne hiše. To poročilo je tendenčno. Avstrijsko letalno brodogve je metalo v Vidmu bombe na kolodvor in na tehnični zavod, katere objekta služita zdaj vojaškim svrhom. Poročilo laškega generalnega štaba 24. t. m. trdi, da so se Italijani polastili doline Strino v Tonale in da so zasedli tam osem lop. O nadaljnjih dogodkih italijanski poročilo temeljito molči. Ne bo nezanimivo, če se približe, da so se boji v dolini Strino drugače zasukali, kakor bi se sklepalo po laškem poročilu. Naše čete so vrgle sovražnika, ki je napadal ob cesti Tonale, dne 25. t. m. popolnoma čez mejo nazaj. Strino-dolina ob Tonale je cela v naši posesti, kakor tudi lope, ki se tam nahajajo.

Z bojišča pri Dobrdobu.

Dobil sem tole poročilo od prijatelja Simona Širca:

Noč je zatemnila obzorje. Zvonov ni čuti. Smrtno tišino moti plahko gromenje z daleka; kakor pri hudi uri udarja grom grozote na ušesa. Jeze se vroči topovi neprijatelja, ki spušča žvižg granat in šrap-

nelov v naše vrste. A mi stojimo mirno, kot mrtvi spomeniki. Na moji levi se zgrudijo tovariši; zajeci in umre. Tam v drugem jarku za nami se posveti in šestim je ugasnilo življenje. Smrt, o smrt, ki prihajaš in ostajaš. Gromenje se bliža ušesu in zvok negov nas pretresa; sami ne vemo: je li to up na življenje, up na zmago ali strah pred smrtjo. Nič ne vemo. Naša duša postaja trd objekt, ki vstvarja neusmiljenost proti človeku. Le tako je mogoče, da zabodem sočloveku nož v srce — katero nedolžna mati ljubi... O vojna, sila zakona, zakon sile. Vse imaš, vse imaš in ničesar ne smeš izvedeti; le doseči uspeh za uspehom preko mrtvih trupel poljan v brezdaljno misel zmag. In te zmage so fizična moč. Te zmage so moč trdne volje, ki prebije in preseka vse zapreke in izume napadalne in obrambne tehnike. Je moč, ki jo vstvarja zvesta udanost do našega osivelega očeta Frana Josipa, ki na Dunaju v duhu čuti z nami ponos na naše veleslavne slovenske predbojovnike.

Noč je zatemnila obzorje in zvonov ni bilo čuti. Smrtno tišino prekine artiljerijski dvo-boj. Energija topov se dviga v strupeni spor: vstvarja se na dveh straneh smrt. In tu utihne obojestranski top, kakor opehan lev. Pol trenutka je mir in že zaraglja naša mitraljeza. Za njo puške in hura pretresa temni zrak. Nad nami se posveti raketa in dan se povrne za pol trenutka. Vrišče sovražstva odmeva tja v nebesje, z njim pa plava nebroj izdihlih duš, spremljanih z zadnjim pozdravom jekov umirajočih. Noži se križajo v temi kakor pri dnevu in sovražnik se umika. Zmaga je zopet na naši strani. Bog pravični je z nami. Grozno je bilo... Nimaš pojma, dragi prijatelj, kaj je smrtni pot. Ne čutiš ga na telesu, a v duši, ko misliš na blagor domačih in up na zmago. Na življenje ne mislim, ker sem ga postavil v bojišče v dobrobit pravice, katero branimo pred zgodovinskim izdajalcem. Bog nam bodi milostljiv in ohrani nam naše velehrabre slovenske leve, ki na tako čudezen način branijo mejnike svoje domovine. Nič manj silovito se bore naši Hrvatje, ki umirajo, a ne umro v ljubezni do domovine, vere in naroda. Dobrodoške planote pa ostanejo slovenske žale, na katerih ne bo spomina tujcev.

K bojem na soški fronti.

Poročevalec »Grazer Tagblatt« piše.

Stan na soški fronti, 29. avg. Dočim so Italijani minole dni prestavili težišče svojih napadov proti naši brambi ob srednji Soči, posebno proti predmostni postojanki pri Tolminu, se sedaj zdi, da so uvideli brezuspešnost svojih prizadevanj, da bi v tem majhnem prostoru prodrli z ogromnimi silami ter so se zato vrnili k svojemu prvotnemu načrtu, da prodoro na Dobrdoški planoti. Mnogoštevilne napadalne sunke, vsehskoz energično izvajane, ki so bili naperjeni proti naši predmostni postojanki na zapadnem bregu Soče, je vodila italijanska artiljerija z višin Kolovratovega hrbta, dvigajočih se mestoma 900 m visoko, in z raznih dolinskih baterijskih postojank. Te napade proti našim dobro zgrajenim višinskim postojankam zapadno od Sv. Lucije in severno na onostranskem bregu Soče, ki so segali čez Mrzli vrh do krnskega ozemlja, sem pred nekaj dnevi zasledoval z lastnimi očmi. S temi napadi so hoteli Italijani omajati naše infanterijske postojanke in tako pripraviti za naskoke svoje nehotote, ki so se vršili hitro drug za drugim. Višinsko ozemlje je tako, da so sovražni jarki mestoma tako blizu drug drugega, da je italijanska artiljerija pri obstreljevanju naših jarkov zadevala svoje lastne in pri

nočnih naskokih in protinapadih so ti jarki pogosto menjavali svojega gospodarja, vsekakor samo za ure. Take brezpomembne dogodke so potem Cadorna poročila svečano napihnila kot italijanske uspehe.

V zadnjih dneh je naša težka artiljerija italijansko kanonado znatno omejila, da, na gotovih točkah popolnoma zadušila. Našim težkim možnarjem se je posrečilo najti italijanske baterijske postojanke, ki so bile zgrajene v predorih, ter jih uničiti. Dasi so Italijani jako spretni v maskiranju svoje artiljerije — te dni smo n. pr. odkrili baterije, ki so bile skrite v zgornjih nadstropjih hiš, in jih razstrelili — se našim artiljerijskim opazovalcem skoraj vselej že po kratkem času posreči, da izsledijo italijanske baterije, ki jih nato z nekaj dobro merjenimi strelci uničijo.

Odkar se je ojačila naša artiljerijska delavnost, je krog tolminskega predmostja postal mirnejši. Italijane, ki so preje poznali silne učinke naših možnarjev le iz pripovedovanja v listih ter so smatrali te vesti za pretirane, prevzame sedaj neodoljiva groza, če samo kje najdejo učinke teh topov. Tako pripovedujejo ujetniki: Eden naših težkih možnarjev, ki je v spomin na padlega artiljerijskega polkovnika Riharda pl. Körner, dobil ime »Rihard« in je deloval že tudi v Belgiji, je nedavno na italijanski fronti praznoval jubilej svojega 1200 strela.

Napadalni poizkusi proti tolminskemu predmostju so dosegli svoj višek v dneh od 18. do 21. avgusta. 18. avgusta so Italijani po večurni artiljerijski pripravi tekom popoldneva in večera šestkrat naskočili s pehoto in bili šestkrat s težkimi izgubami odbiti. Celo noč so trajali boji. Tekom 18 ur so izgubili Italijani ogromne množice mrtvih in ranjenih. 19. avgusta zjutraj je nastopila njihova pehota proti naši postojanki na Mrzlem vrhu in proti severno ležečemu hrbtu, višina 1448; toda ta napad, ki naj bi nas bil presenetil, se je zrušil že pred žičnimi ograjami v našem ognju. Zvečer istega dne so naperili še dva ljuta napada proti predmostju in ob jutranjem svitu 21. avgusta so na 30 km široki fronti od Tolmina do Bovca na raznih točkah poizkušali prodreti. Toda napad na našo postojanko na Vršču je šentpöltenska deželna bramba s podporo artiljerije kmalu ustavila. Na zapadnem soškem bregu pri Kozarščah se je razbilo sedem sovražnih naskokov ob železnem odporu tamkaj stoječih Ogrov in Hrvatov. Med našimi postojankami na Mrzlem vrhu je ležalo na stotine italijanskih mrtličev in naši vojaki uporabljajo vsa mogoča sredstva, da se zavarujejo proti vedno hujšemu mrtličskemu smradu. Kljub temu so tvegali Italijani naslednji dan zopet nov napad, ki so ga naše, ogorčeno boreče se čete odbile. Ujetniki pripovedujejo, da je prišlo povelje, naj se predmostna postojanka brezpogojno vzame; odtod ti večno ponavljajoči se pehotni napadi, ki se kljub neverjetnim izgubam vedno znova započnajo.

21. avgusta je jelo tudi ob Dobrdoški planoti zopet postajati živahnije. Bersaglieri so se zakadili proti našim postojankam na Griže Brdo (Monte dei sei Busi), kjer je teklo že veliko italijanske krvi, ter prišli blizu do naših strelskih jarkov, kjer jih je sprejel uničujoč ogenj in jih vrjel nazaj. Pri napadu na zapadni del visoke planote je prišlo do strašnih bojov moža z možem, v katerih so odločili naši bajoneti. Ker so Italijani očitno sprevideli, da stanejo ti naskoki ogromnih človeških žrtev, ne da bi rodili kak uspeh, poizkušajo sedaj, da se z metodničnim delom približajo našim postojankam. Kopljejo rove in poizkušajo s taktiko, ki je na nekem drugem bojišču mestoma prinesla obilo uspeha, ki je pa na tukajšnjem ozemlju docela zgrešena, ker ovirajo kopanje največje težave. Toda morda bo »metodična ofenziva«, kakor jo imenuje Cadorna, jako naddrobno in počasno postopanje, znova obudila nade italijanskega ljudstva, ki so ga mnogi brezuspešni naskoki močno razočarali.

Laški general ranjen ob Soči.

Lugano. V bojih ob Soči je bil ranjen laški general Rostagno.

Italijansko uradno poročilo o bojih na koroški planoti.

Dunaj, 30. avgusta. Iz vojnega časniškarskega stana prihaja naslednje italijansko uradno poročilo:

Na koroški planoti je sovražnik, ko je zapazil, da so zasedli naši nek gozd ob cesti Zdravščina-Sv. Martin, nameril nanj ljut ogenj iz topov in je nato napadel s četami. Sledil je divji metež, ki se je končal z begom sovražnika, medtem ko so naši utrdili zavzeto postojanko.

Vrhovni armadni poveljnik pohvalil branilce na planoti Lavaronne.

Inmost. Vrhovni armadni poveljnik nadvojvoda Friderik je brzojavil poveljniku tirolske brambe: Vsem vrhim junakom na Lavaronski visoki planoti, ki so se tako hrabro držali in ki so temeljito obračunali s sovražni-

kom, svojo popolno pohvalo. Prepričan sem, da se ob zidu naših hrabrih čet, strelcev in prostovoljnih strelcev, ki branijo našo svobodno deželo Tirolsko, razbije tudi vsak nadaljnji napad.

Laški vojaki cepljeni proti koleri.

Lugano. Laška vlada je ukazala, da morajo vse vojake cepiti proti koleri.

Spor med Sonninom in Salandro.

Lugano, 30. avgusta. Čuje se, da je med Salandro in Sonninom nastal radi vojne napovedi Turčiji spor.

V Milanu preti splošna stavka.

Chiasso, 30. avgusta. Občni zbor železolarjev v Milanu je pooblastil posebno komisijo, da proglasi splošno stavko, če industriji ne ugojde njihovim zahtevam ali če bi se politične oblasti vmešavale v stavko.

Italija in Črna gora.

Polit. Koresp. piše, da je sicer »Giornale d'Italia« vedel poročati, da je Črna gora priznala Evropi pravico pri bodočem miru urediti usodo Albanije. Po novejših vesteh pa se Črnogorci ne mislijo pustiti pregnati iz Skadra. Kralj Nikita je baje albanskim notablom celo obljubil da bo iz Skadra napravil Črnogorsko prestolico. -- Tudi Prek Bib Dodovo potovanja v Cetinje vzbujajo v Rimu sum, kajti za časa princa Wieda je bil nasprotnik Italije, in čeravno je zadnji čas kazal drugo barvo, mu v Italiji vendar ne zaupajo. Posebno pozornost je vzbudilo, da ga je Nikita pozval k temu obisku in v Rimu so mnenja, da razgovori teh dveh možakov ne pomenijo dobrega za laške interese v Albaniji.

Laški glas proti Grčiji.

Lugano, 28. avgusta. (Kor. ur.) »Idea nazionale« želi z ozirom na izjavo prejšnjega grškega ministrskega predsednika Gunarisa, da bo Grška protestirala proti morebitni laški aneksiji 12 otokov, da se razglasi, da Italija ne trpi, da bi se kdo vmešaval v likvidacijo njenih zadev s Turčijo.

Razpoloženje v Argentini nasproti Italiji.

Rotterdam, 27. avgusta. O razpoloženju v Argentini nasproti Italiji se poroča iz Buenos Airesa: Neki velik tukajšnji nemški list piše: Domače, Angležem prijazno časopisje je sicer skušalo zagovarjati poseg Italije v vojno na korist tropsarazumu, toda brez težave se je dalo spoznati, da se za italijansko stvar samo ne morejo prav navdušiti. Tudi drugače in med ljudstvom posebnega navdušenja za Italijane; skoro bi se lahko reklo, da se je nemška stvar med Argentinci dvignila, odkar je Italija izvršila svoje sramotno izdajstvo. Niti tukajšnji Italijani niso navdušeni. Sprejeli so vojno kot nekaj neizbežnega; le nekaj malega Italijanov je ob italijanski vojni napovedi priredilo nekako demonstracijo v znak veselja, no pa temu veselju niti sami niso verjeli. Sedaj je pa streznitev toliko večja, ko dohajajo neprestana poročila o strašnih italijanskih izgubah in porazih. Argentinci žele Italijanom batin.

Italija in Tripolis.

V »Giornale d'Italia« piše Os. Felici o tripolitanskih dogodkih:

Meseca februarja je bil položaj pač zelo resen, vendar ne tako, da bi se bila morala izprazniti strategična črta visoke planote Gurian in Djebel Nefusa. Meseca marca in aprila je delavnost vstašev ponehala, morda vsled vplivanja Berolina in Carigrada na mohamedansko prebivalstvo v naselbini. To mirovno stanje je hotelo vrhovno poveljstvo v Tripolisu izkoristiti in izvesti politično-vojaško akcijo na vzhodu in zapadu.

V zapadnem pasu je prevzel to nalogo polkovnik Miani, drzni osvoboditelj Fessana, ki je imel 20letne kolonialne izkušnje, pa tudi brezmejno samozaupanje. V nasprotju z obljubo, dano ob zasedenju Tripolitaniije, je prisilil slitsko, misuratsko, tarlinnsko in mselatsko domače prebivalstvo k vojaški službi in organiziral narodne čete — kakih 3000 mož — pod vodstvom domačih poveljnikov; poleg njih je imel v ojačenje še ravno toliko število čet z belim in črnim moštvom. S to nepotrebno veliko močjo 6000 pušk je 29. aprila napadel maloštevilne vstaše, ki so šteli komaj 12.000 mož, pri Casr Bu Wadi. Del domačih čet se je izneveril in oplenil lastne municijske in tovarne vozove, drugi del je dezertiral, tretji del se ni hotel biti, samo majhen del Slitov pod Mohamedom Fensi je storil svojo dolžnost. Le 700 do 800 domačinov se je vrnilo nazaj v Syrto. Do 100 so jih pobili vsled izdajstva razljučeni askariji, razen tega je dal polkovnik Miani nekaj četaških voditeljev postaviti pred vojno sodišče in ustreliti. Nato so se na en mah uprli vsi rodovi, katerim so pripadali po nedolžnem umorjeni in ustreljeni. Uporniki so oblegali Beni Ulid in Tarhuna. Po 40dnevem obleganju se je poizkušala tarhunska posadka prebiti skozi uporniške vrste, toda obrnila se je v napačno smer in bila obkoljena.

Po padcu Tarhune in Beni Ulida se je razširila vstaja kakor kuga čez Gurian in Djebel Nefusa. General Tassoni je ukazal, da se izprazni cela visoka planota, kar se je moralo izvršiti tekom par ur ter se je v Gurianu bolje posrečilo nego v Djebel Nefusi. Posadke iz Nalut Fassada in drugih krajev so na umikanju našle že zasute vodnjake ter so se boreč pretolkle do obale.

Sele v prihodnjih časih se bodo častili številni junaki in žrtve, ko se bo pisala zgodovina tripolitanskih dogodkov v maju in juniju, ki jih italijansko ljudstvo ne pozna, ker se cela njegova pozornost in moč ni smela odvrniti od narodne vojne.

Usodna je bila uporaba domačih krdel poleg rednih mešanih čet. Glavna stvar je bila pa vendar ta, da se Tripolitanija ni mogla v enaki meri upirati nevarnostim, ki so izhajale iz splošnega mednarodnega položaja, kakor n. pr. Tunis in

Čudež na Krnu.

(Nadaljevanje in konec.)

Nad stezo, ki vodi navzgor, je privezano večjeje; vse je podobno dolgi lop. Vendar pa mi zakliče vodnik, naj zaostajam kakih petdeset korakov za njim, češ, da se tarča poslabša, čim dalje sva naražen. Tako sva hodila kake pol ure, potem sva jo krenila na hrbet hriba in pričela plezati.

Tu se pričinja Krnski čudež. Spočetka sva imela pred seboj še nekako strmo tovarno pot, ki so jo okovani čevlji naše pehote izhodili. Nato sva prišla na sklizko senožeč, ki na njej noga ni mogla niti pol sekunde stati na miru. Celo mojemu vodniku, ki je vendar poznal kraje in okoliščine, je trikrat izpodrsnilo; sam o sebi pa rajši niti ne govorim. Da prideva kakih deset metrov naprej, sva morala pol ure ležti po vseh štirih. Tako sva dospela v krajino sesutin. Ob ostrih robovih pečevja sem si raztrgal podplate, in vsak hip sem se spjel po plazú sesutine nizzdol. Če bi ne bilo tu pa tam grmovja, da sva se mogla zanj prijeti, bi ne bila prišla niti korak naprej. Sopol sem, da me je začelo boleti v prsih, pljuča niso hotela več dihati, saj mi je srce utripalo že v grlu, in žile na vratu malo da niso popokale. Bolelo me je v bradi in zobeh, s čela mi je tekel vroči znoj v oči, da po več minut nisem mogel gledati. Ob vsakem koraku se mi je zazdelo, sedaj pa ne morem več naprej. Končno sem se zares zgrudil. Ležal sem na skali, s hrbtom naslonjen na kamen. Za menoj je prišlo nekaj vojakov. Zavedam se samo, da so jim bile oči krvavo podlite, lica pa plava in da so korakali čez me. Trudni, kakor so bili, niso niti opazili, da leži na skali civilist. Ko sem si bil malo oddahnil, sem začel razmišljati o svojem položaju. V lahni platneni obleki sem in cepin držim v rokah, pa ležim tu zapuščen, brez pomoči. Kako vzdrže to vsi ti utrjeni vojaki, ki jih pode viharji in ki morajo v težkih volnenih oblekah, s težkimi škornji, bodalo ob boku, puško na rami, oprtani s tornistrom, plaščem in torbami za patrone, dan za dnem gor na to Kalvarijo? Jaz sem prošlo noč počival v udobni postelji. Na kakšni skrbini so se zvižali ti? Mene so nesle sem gor želje, da vidim nekaj posebnega, po čemer sem hrepenel, krasne krajinske slike, učinkovite prizore, ki mi poplačajo ves trud, pa vem, da se morem, kadarkoli hočem, vrniti v dolino, kjer me čakajo voz, jedila in pijanca, vse udobnosti in dobra postelja povrh. Kaj pa čaka te vojake, ko pridejo na vrh? Katera nada jim je lajšala napore in bolečine poti? In kaj še imajo pričakovati, ko dospejo na svoje mesto? S težavo se dvignem, pa se mučim čez ostro kamenje, čez kvišku štrleče skale naprej. Čela si ne morem posušiti z robcem, zakaj, ko ga primem, se že čedi pot z moje roke. Bodi! Kdo se bo tu brigal za človeško dostojanstvo? Tu se najbolje pleza po vseh štirih naprej.

In tako sem končno prispel na vrh. Kam? Pravzaprav samo na vrh — hriba, srednje visokosti. Pa še vedno se kopiči pred menoj v nebo obvršje Krna. Bolj grozeča je njegova višina, kakor bi si mogel kdaj misliti. In vojaki, obnemogli, žejni, mladi in stari vojaki se prerijejo tje gor do tega neverjetnega skalovja? Kaj drugega je to, če ne čudež?

Nahajamo se pri postojanki gorske baterije. Brigadir nam pride baš nasproti. Bluzo odmeta, hlače z rdečimi trakovi v težkih gorskih škornjih. Ravno kar je priplezal iz sosednje postojanke tu sem. Odvede nas do bližnjega kota, do jame, kjer je nameščena opazovalna straža. Pri tem smo morali stopiti čez mrhovino ubite krave. Pred štirimi minutami je žival zadel šrapnel. Brigada odslej ne bo dobivala mleka. V majhni dolbini stoji na svezem grobu preprost lesen križ. Danes zjutraj je granata zgrudila pet kanonirjev. Na boču, ob robu skale, se vržemo v zavetje vejne ograje na trebuhu. Pod nami, kakih 1200 korakov razdalje, se spoznajo pred razstreljeno hišo v zemlji temni obrisi v obliki velikega L. To je italijanski strelski ja-

Egipt, ker Tripolitanijski sploh ni bila še nikoli popolnoma pomirjena. Že z aneksijskim razglasom z dne 6. novembra 1911 smo žalili verski čut mohamedancev. Tudi kasneje smo dali neizmerno veliko povoda k nezadovoljnosti in si odtujili večji del prebivalstva, ker smo prepovedovali romanja, zatirali višje stanove, omahovali med pretirano trdostjo in slabostjo, lahko miselno oddajali dobro plačana mesta in nismo znali najti pravega temelja za razmerje med gospodujočimi in podložnimi elementi.

Senusi proti Tripolitaniji.

London, 30. avgusta. (Kor. urad.) »Temps« poroča iz Kaire: Z merodajne strani se poroča, da koraka 10.000 Senusov proti Tripolitaniji. Oboroženi so s topovi in strojnimi puškami ter jim poveljujejo nemški in turški častniki. Laška vlada je poslala v Tripolis ojačenja.

rek. Na prosto oko lahko razločim vse njegove prebivalce, ki leže ob svojih puškah, pripravljenih za streljanje. Z naše višine se vidijo njih bele srajce, ki se svetijo izpod odpetih bluz. Kakšen je tako lahko misljen, da stoji tam kar v sami srajci, kajti bela točka se jasno razločuje od temnejše okolice. Smer strelskega jarka ni obrnjena proti nam, marveč vodi na levo, proč od nas. Da smo tukaj in Italijanom z boka gledamo v njih jarek, tega še ne vedo, zvedo pa kmalu: naša baterija je oddala nanje ravnokar pol salve. Zdaj je sovražni jarek pokrit z gostim, belim dimom. Brigadir prime za puško in jo nastavi, pa ne da bi jo sprožil, marveč samo da poizkusi, če je odtod mogoče zadeti. Potem zapove roju: Streljaj! in prične pokanje z boka, da se v hipu ves ta klopčič ljudi tam doli začne valiti nazaj.

Velika gora pred menoj je najmanj dvakrat višja od one, na kateri stojim. Z njo se vidijo rebra žalostno gole skale. Potem preseže ta skala višino Mrzlega Vrha vsaj za kakih tisoč čevljev ter se nato razprostere proti jugu. Ta sivi orjak, z večnim snegom na temenu, je Krn. Niža kopa je L o ž n i c a, za njo pa zopet velikani Kuk. Doli ob njegovem pobočju na gozdnatem hribu bel stolp, ki se daleč blešči, grad Tolminski.

To je torej Krn? Kaj ima ta opraviti z vojno? Če kje, mora pač na tem skalnatem vrhu vladati mir, na njegovih razdrthih grebenih, ki prodirajo oblake. Ne morem verjeti, da bi se tam mogla tudi le divja koza dobro počutiti. To so sanje, bajke, pravljice!

General pa mi odvrne:

»Ali vidite tam gori, skoro neposredno pod špičo, tri temne proge, tri razpoke v snežnobeli skali? Gornja črta je ena naših pehotnih postojank, spodnji sta gosto živčevje.«

Izpod daljnogleda se začuden ozrem generalu v oči.

»Kaj? Tam gori? Ljudje? Je-li mogoče?«

General zmaje z ramami:

»Če je mogoče? Kaj pa sploh ni mogoče? Če bi bilo samo to, da se je vojaštvo samo pririlo tje gor. Pa tudi žico in topove ter drugo orodje so spravili gor. V višine, do katerih so turisti še do večeraj triplezali samo privezani na izkušene vodnike in si za to domišljali bogve kaj.«

Nato pa se je malo zamislil in dodal: »Včasih se mi samemu zdi, da so naši možje tam gori — začarani. Mora biti kak velik čudež...«

General je pogodil pravo. Tam gori, v oblacihi višavah nad menoj je krnski čudež. V skale udolbeni sijaj prenovljenja toli obrekovanega človeštva, glorijske lepše, čudapolne bodočnosti. Misel na te nadčloveške napore in uspehe pa mora naš zarod spremljati na potih življenja, mora prihodnjim rodovom posvetiti spomin na one, ki so za nas, za domovino, za domaćo grudo, speli tu gor, do oblakov, kamor ostalih sokolov ne ponesejo peroti. Med sinovi prenovljene domovine naj se vedno dviga do nedosežnih višav: Čudež na Krnu!

Nesporazum v sporazumu.

Genf. Pariški diplomatični krogi razmotirajo o nastalem nesporazumu v sporazumu štirih med francoskim zunanjim ministrom Delcasseem in njegovim ruskim tovarišem Sazonovem. Na zunaj so razmere korektna, a obstaja nekako notranje odtujenje, ker očita eden drugemu krivdo, da niso uspela pogajanja na Balkanu. Delcassé očita med drugim, da je Rusija v zadnji zimi zaslepljena po uspehih v Galiciji in zasledujoč le panslavistične smotre, zamudila pravi trenutek, da bi bila pripravila koristno pridruženje balkanskih držav sporazumu štirih. Sazonov pa očita Franciji ozko srčnost med pogajanjem z Japonsko, da bi bila prihitela z orožjem na pomoč. Pariško časopisje poizkuša neprijetno razmerje pokriti, a časopisje na deželi piše tako, da se spozna resnica in naglašja, da so se pričeli prepozno posluževati izdelovanja streliva iz japonskih tvornic.

Nujna prošnja.

Letošnja sadna letina bo obilnejša, kakor se je mislilo spomladi. Po mnogih krajih se sadno drevje šibi in lomi pod težo teže dragocenega bremena. Marsikdo je v skrbeh, kako bo spravil in obrnil v prid tolike množine sadnega pridelka.

Ko zahvaljujemo Boga za ta blagoslov, ne pozabimo zlasti onih stotisočev naših rojakov-junakov, ki noč in dan tvegajo svoje življenje, da obvarujejo našo ožjo domovino pred navalom našega najhujšega sovražnika.

Prav posebno pa nam morajo biti pri srcu množični junaki, ki leže ranjeni po bolnišnicah. Sicer so preskrbljeni z vsem najpotrebnejšim, toda krepčilih in osvežujočih sadnih pripravkov gotovo nimajo odveč. Marsikoga pač boli srce, ko izve, da se njegovo drevje vesi do tal pod težo slastnega sadja, dočim on daleč od doma niti želje ne more utesiti z njim.

Da se kolikor možno preskrbe naše domače vojaške bolnišnice s sadnimi izdelki, se tudi letos obrača podpisani odbor do vseh kranjskih sadjarjev z **nujno prošnjo, da darujejo majhen del tega pridelka v namen, da se konzervira in potem oddaja v vojaške bolnišnice v Ljubljani.** Sadne konzerve se bodo dajale eventuelno na razpologo tudi vojaški oblasti, da jih upelje morebiti tudi pri preskrbovanju vojaštva na fronti.

Za konzerviranje v našem slučaju je sposobno vsako sadje. Kar kdo lažje utrne, tisto naj daruje v omenjeni blagi namen.

Čebelarje, ki morejo odstopiti nekoliko medu, prosimo, da ga prilože kake sadni pošiljavi. Med bi nujno rabili za vkuhanje namesto sladkorja.

Vinogradnike še posebej prosimo za grozdje, to se bo izdelalo v grozdni sok, ki je posebno priporočljiva pijača za teško ranjene.

Večje posestnike prosimo, da odstopijo toliko sadja, da bo za večjo ali manjšo samostojno pošiljatev, ki jo naj sami odpravijo po pošti ali železnici na spodaj označen naslov.

Iz darov manjših posestnikov pa naj se napravijo zbirke, ki se potem odposljejo skupaj v večji posodi.

Gospode duhovnike, učitelje in druge poštvene osebe po deželi prosimo, da potom šolske mladine ali na kakršenkoli drug primeren način pospešujejo nabiranje sadja po svojem okolišču.

Sadje naj se pošilja kolikor mogoče v zabojih; kjer bi pa teh ne bilo mogoče dobiti, naj se uporabljajo koši ali v najskrajnejši sili tudi vreče, seveda samo za trda zimska jabolka.

V bližini Ljubljane nabrano sadje naj se prinese ali pripelje kar naravnost v Ljubljano.

Vse pošiljate naj se vpošljejo na naslov: **»Gospodinska šola pri Uršulinkah v Ljubljani.«**

S pošiljanjem naj se prične s 1. septembrom.

Pošiljate naj se po možnosti frankirajo. Le kjer ni mogoče utrpeti voznine ali poštne, naj se pošlje blago nefrankovano.

Odbor za nabiranje sadja za ranjence.
V Ljubljani, dne 25. avgusta 1915.

Fran Povše,
komerc. svetnik, predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske, državni in dež. poslanec.

M. Humek,
deželni sadjarski učitelj.

Posnetek

iz poročila o uporabi od kranjskih sadnih producentov darovanega sadja v svrhu konzerviranja za ljubljanske vojaške bolnišnice.

Gospodinska šola pri Uršulinkah v Ljubljani je prejela v jeseni leta 1914 vsega skupaj surove teže 45.000 kg raznega sadja (največ češpelj). Ako računamo 20 odstotkov tare (posoda, druga embalaža, pokvarjeno sadje etc.), ostane čiste teže 36.000 kg surovega sadja.

Od tega se je precejšnja množina (krog 58 zabojev) oddala v druge zavode, ker se ni mogla sproti konzervirati.

Večji del se je izdelal pa doma, in sicer večinoma v sadno mezo (povidl), v suho sadje, marmelade, kompote in drugo. Vkuhanje, sušenje itd. je trajalo nepretrgoma od 10. septembra do 15. decembra 1914. Uporabljali so se vsi razpoložljivi štedilniki v zavodu in veliki bakreni kotli na prostem. Kolinska tovarna je poleg tega posušila za zavod velikansko množino češpelj.

Pri konzerviranju se je uporabilo čez 1000 kg sladkorja. Vsi stroški za konzerviranje so znašali čez 2000 K.

Konzervirano sadje se je v veliki množini oddajalo deloma sproti v ljubljanske vojaške bolnišnice, deloma se je pa shranjevalo za poznejšo uporabo. Razdeljevalo se je potem celo zimo in pomlad. Zlasti je prišlo spomladi in poleti v poštev suho sadje. Zadnji ostanek zaloge se je razdelil tekoči teden. Vsega skupaj se je oddalo bolnišnicam okroglo 89.000 porcij v skupni vrednosti najmanj 10.000 K.

V Ljubljani, dne 24. avgusta 1915.

M. V. Chromy m. p.,
vodit. gospodinske šole.

M. Humek m. p.,
deželni sadjarski učitelj.

Pogrešane družine s Primorskega.

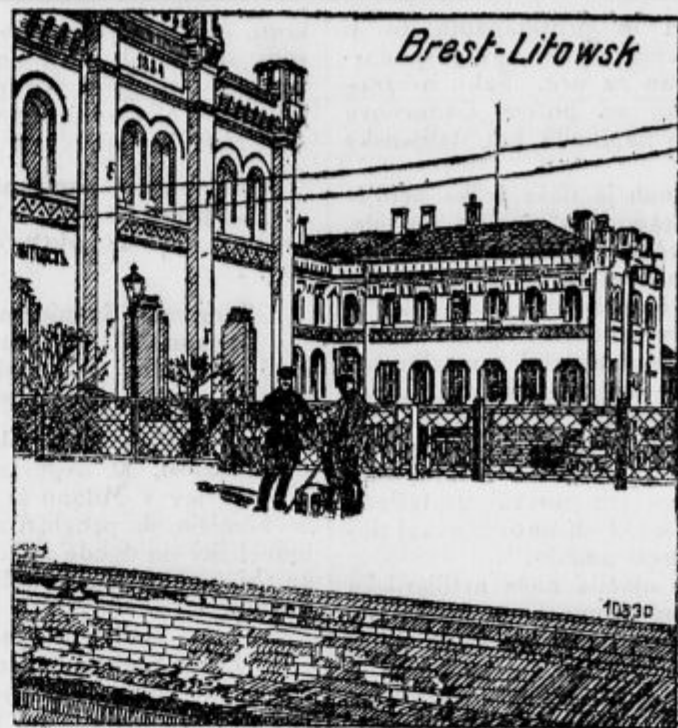
Lenka Samec, doma iz Logé št. 35, ranjena v Kanalu, se nahaja v deželni bolnišnici I. v Ljubljani in išče svoje stariše. — Išče se Karolina Pinčič z dvema otrokoma, stanujoča Gor. Cerovo, županstvo št. Florijan pri Gorici. Pojasnila Leopoldu Pinčič, k. k. Ldst. Marschbaon. Nr. 30/156, II. Komp., 3. Zug, vojna pošta 322. — Išče se družina Ignacij in Marija Vuča, Morsko št. 12 pri Kanalu; pojasnila Jos. Vuča, 3. gorski topniški polk, baterija št. 4, vojna pošta št. 113. — Svojo mater Katarino Sivec, doma iz Iderskega št. 23 pri Kobaridu, in svoje tri sestre išče Anton Sivec, Reservestatal, Szolnok, Gruppe X., Ogrsko. — Ivan Dugar iz Ročinja št. 53, Primorsko, in Andrej Peternel št. 60, Kostanjevica, občina Ajba, Primorsko, se nahajata sedaj v Pulju, Ldst. Arbeiterabteilung Nr. 17, Marine-Feldpostamt Pola. Kdor bi vedel, kje se nahajajo njih družine, je naprošen jima to naznaniti. — Išče se Franciška Komjanc iz Gorenjega Cerovega števila 74, županstvo št. Florijan pri Gorici; pojasnila Leopoldu Komjanc, k. k. Landsturmwehrtkomp. Nr. 2, Lipnica (Leibnitz), Stajersko. — Alojzij Skubin, k. k. Lir. Nr. 27, 4. Ersatzkomp., Rottenmann, Ober-Steiermark, išče svoje stariše, stanujoče v Hlevniku št. 25, obč. Kožbana v zapadnih Brdih. — Josip Gabrijelčič, k. u. k. Kriegsgefangenenbaracke št. 77, Feldbach, Stajersko, išče Amalijo Gabrijelčič iz Ložic št. 122, občina Anhovo. — Franciška Znidaršič, Irmsdorf št. 7, pri Römerstadt, išče Gabrijelčič Marijo iz Anhovega št. 5 na Primorskem, in Gabrijelčič Rozalijo iz Ložic 123, Alojzij Perleta, Partieführer, Bauleitung, Stržišče, p. Hudajužna, išče Gabrijelčič Karolino in otroke iz Ložic, županstvo Anhovo. — Gabrijelčič Josip, k. u. k. Etpapenasistenzkomp. Nr. 13, Celovec, išče Gabrijelčič Vincenca z družino iz Ložic št. 116, županstvo Anhovo. — Emilija Gašparin, Ljubljana, Rožna dolina 259, prosi naslova svojih starišev iz

Šmartnega, ki so začasa italijanske invazije ostali v Šmartnem. — Štiligij Jožefa, Klein-Stohl pri Römerstadtu, išče Gašparin Antona, vojaka pri 7. pp., 4. komp., vojna pošta 48. Doma je iz Neblega št. 11 pri Kobaridu, in Gašparin Franca, ki je služil pri I. R. 97/6. — Posredovalnica za begunce v Ljubljani prosi naslova Josipa Ražem, knjigovodja pri lesni trgovini Goljevšček v Gorici. — Golob Josip, Šmartno, sedaj pri trenu baterije 15/75, vojna pošta 76, išče Golob Josipa, ki je bil pri I. R. 97, 3. nad. stot., v Križevcih pri Radgoni. — Katarina Markovčič, Irmsdorf št. 7, išče Goljevšček Petra, vojaka, ki je bil dodeljen trenu, vojna pošta št. 311. — Rudolf Grauner, k. u. k. Eisenbahnsicherungsabteilung, Roč, Istra, išče svojo družino Grauner iz št. Ferjana pri Gorici. — Marija Grauner, Irmsdorf 7, išče Grauner Marcelina iz št. Ferjana št. 156 pri Gorici.

Pogumni telefonisti.

Topničarski predmojster Silvester Pogacar piše:

Bilo je 22. marca, na ogrski strani Karpatov. Kakor navadno smo odšli trije, da zamenjamo tovariše na opazovališču. Še nismo na vrhu, ko nam pridejo nasproti telefonisti in nam povedo, da Rusi naskakujejo in da so že pri našem opazovališču. Kmalu nato pride nekaj podčastnikov in nadporočnik, ki nam vele, naj ne hodimo naprej, ker bomo drugače izgubljeni. Krogle so nam že zvenele krog ušes. Kljub vsemu temu se nismo dali oplahiti, šli smo naprej do vrha hriba, kjer smo začeli navijati telefonsko žico. Rusi so nas na gosto obstreljevali, kar nas pa ni motilo pri našem delu. Ko smo bili gotovi, smo odšli k bateriji, kjer nas je stotnik takoj pohvalil, čez mesec dni smo pa dobili bronaste hrabrostne svetinje.

Kolodvor v Brestu Litovskem.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 30. avgusta. (K. u.) Glavni stan poroča: Na odseku Annaforte včeraj sovražnik ni poizkušal nobene akcije. Naša artiljerija je povzročila ogenj na neki sovražni torpedovki. Pri Arburnu nič važnega. Pri Seddil Bahru je porušila naša artiljerija na levem krilu sovražno postojanko, ki je bila pripravljena za metanje bomb. Na ostalih frontah nič važnega.

VELIKANSKE IZGUBE NA DARDANELAH.

Carigrad, 30. avgusta. (K. u.) Listi hvalijo junaštvo in samozatajevanje turških čet v Dardanelah, ki neprestano zadajajo sovražniku nove in težke poraze. Poudarjajo pomen zadnje zmage, ki je potrdilo splošno prepričanje, da sovražnik ne bo mogel več držati dolin pri Annaforti. Po došli poročilih so sovražniki izgubili na Dardanelah zadnje tri dni, vstevši ranjence, do 20.000 mož. Ujetniki izjavljajo, da izgube presegajo to število.

TURŠKI VOJNI MINISTER O POLOŽAJU.

Budimpešta. Posebnemu poročevalcu »Az Ujsaga« v Carigradu je izjavil Enver paša: Turčija živi zdaj v najtežjih urah, odkar obstoji in se v strogem pomenu besede vojskuje za vprašanje: »Biti ali ne biti.« Tudi nastop Italije smo pričakovali in smo se nanj popolnoma pripravili. Nastop Italije ne pomeni veliko. Vrnili bomo zdaj tripoliško zaušnico. Italija je dosegla, da bo zdaj za njo Tripolis popolnoma izgubljen. Vojskoval sem se v Tripolisu in vem, kaj pomenjajo tam boji. Vem, da izgube Lahi v Tripolisu veliko ljudi, ker ljudstvo Lahe sovraži in ko se tam razglasi sveta vojska, bodo Senusi z Lahi kar pomedli. Italijo čaka tam nova Abesinija. Vem, da se nameravajo izkrcati Lahi v Mali Aziji. Pripravljeni smo na to in zaupljivo čakamo nadaljnjega razvoja. Lahe so nahujskali za dardanelsko vojsko, ker je njih načelnik generalnega štaba nasprotoval načrtu. Na Gallipoliju se ni sovražniku niti na enem mestu posrečilo, da bi bil predrl. Brodovje miruje. Na kavkaški bojni črti se uspešno branimo. Naše čete so prodrle proti Perziji in so zasedle trdnjavo Van. Angleži prodirajo iz Perzijskega zaliva proti Bagdadu, a branimo se proti njim tako, kakor povsod. V Jemenu mečejo vrli Arabci povsod sovražnika nazaj. O Balkanu slika še ni jasna. Z Bolgarijo živimo v prijateljstvu in tudi grško vprašanje se razvija čisto redno.

TURČIJA ODKLANJA POSEBEN MIR.

Carigrad, 30. avgusta. (K. u.) »Tanin« zavrača misel, ki jo je v »Guerre sociale« sprožil Gustav Hervé, da bi se Turčiji ponudil ugoden poseben mir. List izjavlja, da je tak predlog razaljav za narod, ki se bori za domovino, vero in čast.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin. Wolffov urad poroča: Veliki glavni stan, 30. avgusta 1915:

Nobenih posebnih dogodkov.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 28. avgusta. Včerajšnje popoldansko poročilo:

Okoli Roye, na višinah med Oiso in Aisno zelo živahen topniški ogenj. V Vogezih smo južno od Sondernacha zboljšali svojo fronto, vzeli več jarkov in zavrnili sovražni protinapad. V noči na 27. avgusta je naš letalec vržal deset granat na tovarno dušika v Dornachu. Zračno bro-

dovje je obstreljevalo kolodvor Mühlheim na Badenskem.

Zvečer. Sovražnik je iz velike razdalje izstrelil sedem granat na mesto Compienne. Nemci so obstreljevali Than in Alt-Thann.

Požar uničil tovarno avtomobilov.

London, 30. avgusta. Tvornico avtomobilov Runbridge je včeraj zjutraj uničil požar. Zgorelo je mnogo materiala. Stroji so uničeni.

Obstreljevanje mesta Compienne.

Pariz, 30. avgusta. (K. u.) »Temps« izve o zadnjem obstreljevanju mesta Compienne, da je padlo v mesto 11 granat in povzročilo znatno škodo. Več hiš je resno poškodovanih. Požare, ki so nastali vsled obstreljevanja, so mogli pravočasno pogasiti.

Na Francoskem preveč generalštabnih častnikov.

Curih, 30. avgusta. General Rousset piše, da je pri francoskem generalnem štabu veliko preveč častnikov, trikrat toliko kot pri nemškem. Zahteva, da se to število zniža in da se častniki menjajo s tistimi, ki so že delovali na fronti.

Monarhističke struje na Francoskem.

Geni, 30. avgusta. Na Francoskem se je močno ojačila monarhistička struja. Nikjer se pa ne opaža naklonenost za kandidato belgijskega kralja.

Krvavi boji v Alžiru.

Madrid, 30. avgusta. V Alžiru so se vršili med francoskimi četami in urojenci krvavi boji. Francozi so pustili na bojišču 500 mrtvih.

Kje so angleške čete?

O moči in bivanju angleške armade vlada značilna, mistična tema. Kitchener je dobil od parlamenta pooblastilo, da zbere armado 3 milijonov. Tega seveda ni mogel storiti, spravi je skupaj komaj milijon mož, tako je pred kratkim pisal londonski »Daily Mail«. V resnici imajo Angleži gotovo več vojakov kot en milijon, pa tega ne morejo razglasiti, da ne bi njihovi zavezniki zahtevali še več čet.

Reči se mora, da Angleži na Flandrskem prav malo store. Zasedeno ima le črto 50 km, med tem ko morajo Francozi držati skoro 700 km dolgo fronto, Angleži se omejujejo le na to, da branijo Dünkirchen, Calais in Boulogne, da ne pridejo ta pristanišča v nemške roke. Doma imajo Angleži polno vojaštva, vendar pa ne mislijo več poslati čet na Francosko in imajo le malo volje, da bi pričeli na željo Rusije na zahodnem bojišču z ofenzivo. Je pač taka angleška politika. Prva je Angleška in vsi drugi zavezniki morajo za denar in dobro besedo opravljati dela za Angleže.

Tudi v Egiptu stoje močne angleške čete, gotovo veliko več, kot je potrebno, zato da se ne more od njih zahtevati, naj pošljejo še več čet v Dardanele. Angležem na padcu Dardanel samem ni prav nič ležeče. Kakor hitro se konča vojska, bodo Angleži zopet pričeli s staro politiko in branili Dardanele in Bospor proti Rusom.

Glavna stvar za Angleže je, da varujejo Egipt. Edino zato so tu angleške čete.

Veliko svojih čet je Angleška poslala tudi v Indijo, indijske čete pa na Flandrsko, ker se boji upora.

Stavke na Angleškem.

Amsterdam, 30. avgusta. Iz Londona poročajo: »Morningpost« piše: Do sobote je naraslo število stavkajočih v vališkem okraju na 1.500.

London, 30. avgusta. (K. u.) »Times« izve iz Cardiffa, da ondi napeto pričakujejo uspeha posvetov, ki se danes

vrše med zastopniki rudniških posestnikov v Südwalessu in Lloydom Georgesom in Runcimanom v trgovinskem uradu. Delajo se vse priprave za splošno stavko, ako se ne dovoli zahtevano zvišanje plač. V dolini Rhomdda je izjavil zaupnik rudarjev, da se v tem slučaju v torek gotovo ustavi delo.

Z Jugu.

BOJI OB ČRNOGORSKI MEJI.

Zagrebski listi poročajo, da so se ob črnogorski meji vršili manjši boji pri Grahovi in Bileku, kjer so črnogorske čete poizkušale kratek sunek, pa so bile z lahkoto odbite. V zadnjih dneh smo z naših višin večkrat obstreljevali Lovčen, naši letalci pa so metali bombe na črnogorske postojanke. Naši letalci poletijo sedaj zopet bolj pogosto nad Bar, kjer so večkrat z bombami uspešno obstreljevali pristaniško nabrežje, kjer je bilo naloženo vojno gradivo.

BOLGARIJA ODKLANJA SRBSKE PONUDBE.

Ženeva, 29. avgusta. »Herald« poroča: Po zanesljivih vesteh je Bolgarija dosedanje srbske ponudbe kot nezadostne odklonila.

BOLGARIJA NA NAŠI STRANI?

V »Vossische Zeitung« piše nek odličnik bolgarski državnik pod naslovom »Bolgarska pričakovanja«:

»Pred nekaj dnevi končana bolgarsko-turška pogajanja so dogodek dalekosežnega pomena, ker ne pomenjajo nič manj, kakor to, da je Bolgarija nedvomno prestopila na stran zveznih osrednjih držav. V zvezi s tem je tudi imenovanje novega vojnega ministra Jekova, ki je končal bolgarsko turška pogajanja in je tudi sicer zvest pristaš Nemcem prijazne politike. Po vsem tem naj se le govori oficijelno o bolgarski nevtralnosti, toda v resnici se mora Bolgarijo že zdaj smatrati za zaveznico Avstrije in Nemčije, kar se bo, kakor je upati, v najkrajšem času uspešno izkazalo z aktivnim nastopom Bolgarije.

RUMUNIJA NE POZIVA ČASTNIKOV DOMOV.

Lugano. (K. u.) Pet rumunskih častnikov, ki bivajo v Curihi, je obvestilo »Neue Zürcher Zeitung«, da jim ni bilo naročeno, naj se vrnejo domov, kakor je napačno poročal milanski »Secolo«.

SRBIJA IN ŠTIRISPORAZUM.

Genf, 30. avgusta. »Herald« poroča iz Niša: Kronske svet, ki je pod predsedstvom prestolonaslednika zboroval v Kragujevcu, je Pašičeve obljube v toliko omejil, da se odstop ozemlja Bolgariji toliko časa ne izvrši, dokler ne bo Srbija imela kot odškodnino zasedena hrvatska ozemlja.

FRANCOSKI DENAR ZA SRBIJO.

Frankfurt, 30. avgusta. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Soluna: Nek francoski parnik je pripeljal za Srbijo 200 zabojev denarja in velike množine vojnega materiala. Srbija pošilja čete v Kumanovo in Stip.

BOLGARIJA IN SRBIJA.

Sofija, 27. avgusta. »Balkanska Pošta« razlaga srbsko uradno poročilo o sklepu skupščine takole: »Iz resolucije ni mogoče razbrati, ali skupščina ententine predloge sprejme ali ne, pač pa nam vsaj odkrije naziranje skupščine glede Macedonije. Skupščina bi hotela odstopiti gotovo ozemlje, toda šele, ko bi Srbija osvobodila srbsko-hrvatski-slovenski narod.« To pa je isto kakor »odklanjam ententine predloge« in odgovarja dosedanemu razpoloženju srbskih listov in dosedanji politiki Pašića.

28 ŽELEZNIŠKIH VOZ DAROV ZA UJETNIKE V SRBIJI.

Sofija, 30. avgusta. Bolgarski listi poročajo iz Ruščuka: Sem so pripeljali 28 železniških voz z darovi za avstrijske ujetnike v Srbiji. Vozovi so napolnjeni povečini z obleko in jih bodo prepeljali skozi Bolgarijo v Niš.

Lahi v »odrešenih« krajih.

Koln, 30. avgusta. »Kölnische Zeitung« poroča z italijanske meje: »Secolo« piše, da laško vrhovno poveljstvo pripravlja odredbe, da se uredi državljanska uprava v »odrešenih« krajih. Županske posle bo povsod vodil častnik. Prvi župan je postal nek poročnik.

Japonci in sedanja vojska.

London. »Reuter« poroča iz Tokia: Baron Kato je izjavil, da sodi japonsko ljudstvo v svoji pretežni večini, da mora zmagati sporazum štirih. Če bi Nemčija nameravala kdaj pozneje napasti

Japonsko, jo najde popolnoma pripravljeno.

Glasovi o mirovni pogajanji.

Frankfurt, 30. avgusta. (Kor. urad.) »Frankfurt. Ztg.« piše: Londonski »Economist« opozarja na vodilnem mestu pri razgovoru o Greyevem pismu na to, da se zdi, da mirovna pogajanja niso več zelo oddaljena. »Frankfurt. Ztg.« pripominja k temu, da je »Economist« pač pravilno podal mnenje Greya, ki je prej precej drugače govoril. Kakor pa že bodi temu, Nemčija čaka hladno in mirno, dokler pomen besedi angleškega ministra ni bolj jasen. Na podlagi, ki jo rabimo za mir, se pa vsekakor nič ne izpremeni.

SV. OČE ZA MIR.

Koln, 30. avgusta. Kakor poroča »Kölnische Zeitung«, je papež v pismu kardinala Ferrari omenil: »Kar smo podvzeli v korist miru, nam je navdala ljubezen Kristusa, ki nas vzpodbuja, da nadaljujemo započeto delo, da bodo narodi spoznali materinsko skrb Cerkev in se z vso ljubeznijo izročili njenemu varstvu in vodstvu.

Razna poročila.

V RUSIJI VSE ZMEDENO.

Rotterdam. Zanesljivo se poroča iz Petrograda, da so merodajni krogi popolnoma zmedeni. Na carskem dvoru vlada splošna nezaupnost. Trdovratno se trdi, da je carica z otroci že zapustila Carsko selo, car pa da se ne vrne v Petrograd, marveč se stalno preseli v Kazan, ker se jim tudi Moskva ne zdi dovolj varna. Veliko pozornost povzroča samoumor grofa Abraksina.

OBLEGOVALNO STANJE V GIBRALTARU IN NA MORJU OB INDIJI.

Berlin. »Magdeburgische Zeitung« poroča iz Londona: S kraljevim dekretom je proglašeno oblegovalno stanje nad trdnjavo Gibraltar. Z drugim dekretom je pa proglašeno oblegovalno stanje nad morji in otoki indijskega cesarstva.

NEMČIJA IN AMERIKA.

Pariz. Listi poročajo iz Washingtona, da je napetost, ki je nastala radi potopa »Arabica«, pričela odnehavati in da se zadeva v nekaterih dneh najbrže ugodno reši. O prekinjenju diplomatskih zvez ne more biti niti govora.

POTOPLJEN ANGLEŠKI PARNIK.

London, 30. avgusta. (K. u.) Lloyds poroča: Angleški parnik Sir William Steffenson je potopljen.

TUJI JEZIKI V RUSIJI.

»Nowoe Vremja« poroča: Dumina komisija je zahtevala, da se novi pridobinski zakon razun v ruskem, razglasi tudi v poljskem, litavskem, estiskem, tartarskem in perzijskem jeziku. Na željo poslanca Skobeleva se je pristavilo: »tudi v nemškem in judovskem jeziku.« List se zelo jezi in poudarja, da so dosedaj bili vsi razglasi samo ruski; ironično vprašuje, zakaj bi se zakona ne objavilo v vseh 111 jezikih Rusije.

KRŠITEV VATIKANSKE POŠTE.

Bern, 23. avgusta. »Reichspost« poroča: Švicarski poslanik je pri italijanski vladi v Rimu protestiral, ker se je v petih slučajih kršila sv. očetu kot suverenu priznana pisemska svoboda.

SIENKIEWICZ NI BIL PRI DELCASSEJU.

Krakov, 22. avgusta. Listi poročajo iz Zeneve: Vest, da je bil Sienkiewicz pri Delcasseju ter da ga je le-ta glede poljskega vprašanja odurno zavrnil, je docela izmišljena. Sienkiewicz se je s Paderewskim posvetil izključno le pomožni akciji za po vojni prizadete poljske kraje in ves čas vojne ni zapustil Veveya v Švici.

Iz ruskega ujetništva.

Jožef Šusteršič iz Šmartna pri Litiji piše dne 23. junija 1915: Iz Ufe pod Uralom so me poslali v Krasni kot v guberniji Samara. Tu bi moral opravljati poljedelska dela. Gospodar je imel 5 konj, 2 žrebička in 3 krave. Ker nisem vajen opravka z živino in ker je bila hrana slaba in pčla, sem prosil gospodarja, naj me iz službe odpusti in pelje k občinskemu predstojniku, da me pošlje v drugo službo. Gospodar je to rad storil, ker je spoznal, da nisem za njegovo službo. Potoma srečava žitnega trgovca, ki naju vpraša, kam da greva. Kmet mu pojasni vso zadevo, trgovec me pa vpraša, če znam kaj nemško. Ko mu pritrdim, je bil takoj voljan, da me sprejme v službo. Kmetu je naročil, naj me potem k njemu pripelje. Občinski predstojnik v začetku ni bil s tem zadovoljen, potem pa je dejal, naj le grem, kamor hočem. Tako sem dobil drugo službo. Družina je nemška in katoliška. Hrano imam dobro, jemo skupaj pri isti mizi, delo imam v proda-

jalni in poleg tega oskrbujem enega konja. V tem oziru sem že nekoliko napredoval. Bog mi daj še zanaprej svojo pomoč. Moj sedanji gospodar se piše Ivan Dinkel.

Dnevne novice.

+ Cesar je zaslíhal dne 29. t. m. ob 11. dopoldne ministrskega predsednika grofa Stürgkha v daljši, posebni avdienci.

+ Ministrski svet je zboroval dne 28. t. m. pod predsedstvom grofa Stürgkha. Bil je tretji v minulem tednu.

+ Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil stotnik 17. pp. Alfonz Zerjav. Najviše pohvalno priznanje so dobili: podpolkovnik 8. pp. Gustav Schischka, poveljnik nekega črnovej. pp., polkovni zdravnik 17. pp. Rudolf Sp., polkovni zdravnik 5. drag. p. dr. Ivan Praznik, pri 17. pp., poročnik 7. pp. Rihard Blumauer, poročnik 7. polj. top. p. dr. Franc Pavlin in poročnik 53. pp. dr. jur. Martin Malnerič. Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik prov. častnik Adalbert Kolenc, pri črnovej. etap. bataljonu št. 301. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil stražmojster 3. trenske divizije Fr. Majcen. Srebrno hrabrostno svetino 1. vrste sta dobila: patrolni vodja 17. lov. bat. Koritnik Martin in kadet 17. pp. Schiepek Adolf.

+ Družinska Pratika 1916 izide jutranjim. Cena posameznim izdomom je 28 vin., po pošti 5 vin. več. Dobivala se bo v vseh boljših trgovinah po Slovenskem, glavno razprodajo pa imajo poleg založništva v Katoliški tiskarni naslednje ljubljanske tvrdke: Katoliška Bukvarna, prodajalna Kat. tisk. dr., Ant. Krisper in I. Samec, veletrgovini v Ljubljani.

+ Prepoved barv modro-belo-rdečih. Praško policijsko ravateljstvo je izdalo naslednjo odredbo: Prodaja trikolor, barvastih trakov, kokard itd. v barvah modro-belo-rdeče, ne glede na to, kako so te barve razvrščene, kakor tudi s to barvo okrašenih predmetov, je splošno prepovedana. Kdor se bo proti tej odredbi pregrešil, bo kaznovan na podlagi § 11. cesarske odredbe z dne 20. aprila 1854 z denarno globo od 2 do 100 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni. — Iz Prage nam dalje poročajo: Češki listi priobčujejo sledeče obvestilo: Trobarvne nabiralnike češkega šolskega društva naj se najhitreje pošljejo pisarni češkega šolskega društva, da se predelajo. — Kranjska deželna zastava, katero je naš presvetli cesar potrdil leta 1849., je belo-modra-rdeča. Pri razobešanju te zastave naj se dobro pazi, da bodo barve pravilno razvrščene, t. j. najprej pride od vrha palice navzdol bela barva, potem modra, nato rdeča. Hrvaška zastava je: rdeče-belo-modra. Tudi kadar se izobešajo hrvaške zastave je torej treba paziti na pravilno razvrstitev barv.

+ Skrb za vojaške slepce. C. kr. deželno predsedništvo pozivlja vojaške, ki so v vojni izgubili eno oko ali celo obe oči, da se zglašajo pri mestnem magistratu v Ljubljani ali pri svojih okrajnih glavarstvih zaradi bodoče preskrbe. Š seboj je prinesli rojstni in domovinski list, vojaško knjižico in eventualne druge listine.

— Pošiljanje vojakom na bojišče. Vsled odloka c. kr. trgovskega ministrstva se je pošiljanje blagovnih vzorcev vojakom na bojišče pod pogoji, ki so bili svojedobno objavljeni, raztegnilo v zadnjem času na več vojnopoštnih uradov. Danes se lahko pošiljajo blagovni vzorci na naslednje vojne pošte: št. 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 23, 26, 31, 34, 39, 45, 46, 48, 51, 53, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 69, 73, 76, 77, 78, 81, 85, 88, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 105, 106, 107, 108, 109, 113, 116, 119, 126, 129, 130, 136, 140, 143, 145, 149, 150, 151, 154, 155, 157, 158, 160, 164, 168, 169, 170, 176, 179, 180, 186, 187, 188, 189, 191, 201, 207, 208, 210, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 251, 254, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 350, 504, 506, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630.

— Avstrijski municijski delavci v Ameriki. C. kr. korespondenčni urad poroča: Zanesljivo se poroča, da so v nevtralnih državah, osobito v Ameriki, podaniki monarhije zaposleni kot delavci, inženirji ali drugače v obratih, ki izdelujejo vojne potrebščine našim sovražnikom. Taki državljani, ki pozabijo svojo dolžnost in ki tako ojačujejo sovražno vojno silo in zato otežujejo vojskovanje monarhije, ne zagreše le težke moralne krivde, marveč so krivi tudi hudodetstva proti vojni sili države po § 327 vojaške kazenske postave. Ta zločin se kaznuje s težko ječo desetih do dvajsetih let ali pa s smrtjo na vešalih. Okolnost, da se je storilo dejanje v inozemstvu, ne izključuje zasledovanja.

— Kam se je obrniti radi žita, moke in krmil. V včerajšnji tozadevni notici je tiskarski škrat napravil pomoto. Vrhovno nadzorstvo o razdelitvi žita in moke potom vojništnega urada vodi notranje ministrstvo, o razdelitvi krmil potom centrale za krmila pa poljedelsko ministrstvo in ne trgovsko, kakor je bilo napačno postavljeno.

— Vojna in stanovanjske in najemniške pogodbe. Kor. urad poroča: Sodišča so različno rešila vprašanje, kako v vojnem ozemlju vplivajo vojni dogodki na stanovanjske in najemniške pogodbe. Na prošnjo pravosodnega ministrstva se je vrhovno sodišče na Dunaju posvetovalo v plenisimarnem senatu in je izdalo sledeča dva judikata: 1. Če je najemnik vsled ogroženja po sovražnem vpadu ali vsled oblastvene odredbe pri bližanju sovražnika zapustil najete prostore, tedaj načeloma ni dolžan plačati najemnine za čas do svoje dejanske ali vsaj omogočene vrnitve. 2. Če je v takem slučaju moral najemnik prisiljen popustiti svojo stanovanjsko ali poslovno opravilo, tedaj se mu mora pri vpoštevanju vseh okoliščin posameznega slučaja odpisati primeren del najemnine.

— Beljaškim mesarjem odvzeto obrtno dovoljenje. Ker so mesarji v Beljaku ustavili prodajo govejega mesa, je glavarstvo izreklo nad njimi izgubo obrtnega dovoljenja ter razglasilo, da jim živinorejci že morda prodane živine ne smejo izročiti.

— Po prekem sodu ustreljen. Uradni list poroča: Janez Brence, posestnik in gostilničar na Dovjem št. 10 na Kranjskem, je bil dne 24. avgusta 1915 radi razžaljenja Veličanstva in sovražnih izrazov proti državi od vojnega sodišča c. in kr. 5. armadnega etapnega poveljstva po prekem sodu ustreljen.

— Maksimalne cene za slamo. V sporazumu s c. in kr. 5. armadni etapnim poveljstvom določa deželna vlada do preklica, da se pri prodaji slame v deželi Kranjski naslednje najvišje cene za meterski stot ne smejo prekoračiti, in sicer: za prešano slamo 7 K, za rahlo slamo 6 K. Prestopki te odredbe se kaznujejo, v kolikor ne prihajajo v poštev strožja določila, z denarjem od 2 do 200 kron ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

— »Ilustrirani Glasnik« št. 1, letnik 2., ima sledeče slike: Zemljevid italijansko-avstrijskega bojišča. — Boji pri Col di Lana. — Na koroški meji. — Dovažanje municije na višine. — Tirolski strelci. — Avtomobili za ranjence. — Na Brezjah. — Padli junaki. — Boji na severu itd.

— Umrl je v Jastrebarskem na Hrvaškem odvetnik dr. Metel pl. Peklič.

— Cena vina raste. Splitski »Dan« poroča, da prodajajo kmetje opolo že po 1 K 20 v. liter.

— Kolera. C. kr. kor. urad poroča: Na podlagi poročil s 24. avgusta so se konstatirali sledeči slučaji kolere: 2 v Ljubljani, po en slučaj v Št. Vidu in v Vipavi, okraj Postojna in 17 slučajev v Bohinjski Bistrici.

— Kolera. V Loki, okraj Celje, je ena oseba obolela na azijski kolero.

— Skladišča, shranjevališča in važne naprave so radi preprečitve atentatov strogo zastražene. Občinstvo se opozori, da se ima, ko se približuje takim napravam, previdno obnašati in da mora ukazom straže — v izogib nesreče — brez ugovora takoj zadostiti.

Primorske novice.

Gorica obmetavana z bombami iz italijanskih zrakoplovov. V soboto dne 28. avgusta so pripuli trije sovražni zrakoplovi nad Gorico na vse zgodaj. Obleteli so parkrat mesto in nato odpuli proti Ajševici, kjer so najbrž metali bombe, ker je bilo čuti nekaj takega kakor eksploziranje bomb. Ni trajalo dolgo, ko so zopet prišli nad Gorico in začeli krožiti nad njo. Kar naenkrat se prikaže belkasta črta pod vsakim zrakoplovom: spustili so bombe. To se ni zopet ponovilo, ker so imeli najbrž vsak samo po eno, druge so vrgli že nad Ajševico. Koj nato so naglo odleteli proti italijanskim postojankam. Padle bombe niso napravile niti najmanjše škode, ker ena, ki je padla v ulico Vogel na dvorišče izvoščeka Coterja ni eksplodirala, druga pa je eksplodirala na eni njivi za mesarsko ulico, tretja je padla na dvorišče »Venutičevega dvorca« v ulici Toscolaro. V soboto najbrž, so bili tako razburjeni, ko so došli iz Ajševice, kjer so jih prav dobro obsipavali s šrapneli in granatami in njih očesni živci niso bili več v stanu natanko razločevati terena in njega objektov. Sicer pa smo mi zadovoljni, da vedno mečejo svoje bombe tja, kjer ni nikogar.

Zopet zrakoplovi nad Ajševico. V soboto zjutraj so nas italijanski zrakoplovci obiskali v drugič. Prvikrat je bil njih polet čisto brezuspešen, čeravno pripoveduje gospod Cadorna v svojem komuniciju z dne 22. avgusta, da so njih letala pri ponovnem napadu na sovražno letališče pri Ajševici vrgla 60 bomb ter povzročila s tem grozno velikansko škodo. Ni treba nose-

bej opozoriti, da je to pisal Cadorna, znani pisatelj italijanskih komunikacij. V drugi so dospela letala kakor privrati tudi spustila dosti bomb, a resne škode ni bilo velike. Kakor navadno so zrakoplovci jo hitro odkurili, ko so otvorili naši topovi in brzometke (strojne puške) uničevalne ogenj na nje. Jako smo radovedni, kaj se bo takrat izmislil Cadorna. Najbrž bo povedal, da je zgorelo 10 letal, 1 balon in mnogo trave.

— **Za begunce s Primorske.** (Zakon z dne 26. decembra leta 1912., o prispevku za preživljanje svojcev mobilizovancev.) Beguncem kot svojim zaradi mobilizacije ali poziva črne vojske na aktivno službovanje v oboroženi moči pritegnjenih državljanov na temelju postave z dne 26. decembra 1912. leta se izplača v Ljubljani pri c. kr. deželni blagajni in na deželi pri c. kr. davkarjih prispevek za preživljanje. V to svrhu je treba, da begunci, ki so že v posesti plačilnih pol od komisije za preživljanje njihovega rednega stanovališča, te pole izročijo v Ljubljani mestnemu magistratu, na deželi pa c. kr. okrajnemu glavarstvu ali občinskemu uradu sedanega stanovališča, nakar bode predpisano postopanje izpeljano, da pridejo begunci do svojega prispevka. Na to važno okolnost se opozarja vse begunce in begunko iz Primorskega na Kranjskem, ki imajo pravico do imenovanega prispevka za preživljanje.

Spomini na tržaško šolstvo. V »Reichsposti« piše neki namestništveni svetovalec:

»Nasilni časi vsemogočnega Raskoviča in dr. Veneziana so ostali v žalostnem spominu. Vsak občinski uslužbenec, ki ni hotel biti irredentist, je moral iti. Star šolski ravnatelj, učen in domoljuben mož, mi je pripovedoval, da je pred kakimi 10 leti ranjki dr. Venezian v spremstvu bivšega rimskega župana zloglasnega Nathana nadziral tržaške šole in pri tem je Nathan izjavil, da je popolnoma zadovoljen z napredkom učencev in laški literaturi. Ob drugi priliki je dr. Venezian obiskal tržaške šole v družbi profesorja dr. Cazarja Lombroso in zgodovinarja Ferrerija. Obadva sta pobožno poslušala besede dr. Veneziana, kateri jima je razlagal narodne ideje učencev in je slikal tržaško mladino kot zavetišče italijanskih aspiracij. Posebno sta se gosta iz Italije veselila narodnega mišljenja, ki je vladalo na dekliškem liceju v Via Zelic Venezian. Moj izvestitelj mi je povedal, da je bilo takratnemu šolskemu nadzorniku naročeno, da naj ignorira ta nespodobna nadzorovanja, da bi se ja kje ne zadelo. Tržaška občina je šla še dalje, državnega ljudskošolskega zakona kratkotalo ni hotela priznati. Vlada pa je vse to mirno gledala radi ljubege miru in pa da ne žali občutljivosti sedanega izdajalca. Zvesti avstrijski domoljubi pa so morali trpeti, da so mestni očetje uganjali te nasilnosti — Mi bi te spomine lahko poskropili s slovensko usodo davnih in prav zadnjih časov, ampak ...

Šole »Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro« se zopet otvorijo meseca septembra. Učitelji in učiteljice so pozvani, naj takoj pridejo na svoja mesta. Tudi v Pulju bo družba s pomočjo sester sv. Križa zopet otvorila zabavišče za deklice in dečke.

Dekleta, ne hodite sedaj v Trst službe iskat! Iz Trsta nam pišejo: Kakor znano, se je veliko laških družin izselilo iz Trsta, bodisi da so morali kot laški podaniki čez mejo, bodisi da so pobegnili. Večina njih ne bo nikdar več nazaj. Pa tudi število avstrijskih družin, kjer bi bilo dobiti službo, se je znatno skrcilo. Mnogo družinskih očetov je padlo na bojnih poljih, gospa z otroci se stisne v skromnejše razmere. Služkinj se vedno manj rabi. Zato je brezposelnost deklet zelo velika. Dekleta pa kljub vsem sitnostim, ki jih imajo radi legitimacij, še vedno silijo v Trst, tako da se število brezposelnih služkinj od dne do dne množi. Potem ni čudno, da se udajajo tatvini in nenravnemu življenju. To pa tembolj, ker je večina teh deklet že z doma pokvarjenih in ravno zato pridejo v Trst, da bi mogle »svobodnejše« živeti. To so delomrznice punice, ki jim kmečko delo ne diši. Ravno kar se ena hvali, da je bila tri mesece doma na kmetih, pa se ni pritaknila kmečkega dela. Te dekleta so zlasti sedaj v Trstu prava javna nadloga, svojim občinam pa napravljajo le stroške in sitnosti, domačim sramoto. Nujno bi bilo potrebno, da se prepreči dohajanje deklet v Trst, dokler se razmere ne preobrnejo. Najboljše bi bilo, da bi se dekletom ne izdajale legitimacije za potovanje v Trst. Naj delajo na kmetih, kjer

sedaj gotovo vsaka moč prav pride. Nekaj deklet je na nočitnicah in jih čaka služba, ko se vrne njihova gospoda. Le-tem naj bi se izdale legitimacije proti pismenemu izkazu njihovih gospodarjev. Stvar je resna in naj je merodajni faktorji ne prezro.

— **Promet poštnega urada Trnovo pri Gorici** je glede na pismeno pošto s priporočenimi pošiljatkami, z denarnimi pismi, s poštami nakaznicami in s pošto-hranilničnim prometom zopet odprt. Promet za denarne nakaznice in pošto-hranilnična služba je zopet odprta v Kostanjevici in v Valje.

— **Smrtna nesreča na živinskem trgu v Gorici.** V sredo dne 15. avgusta je peljal civilni voznik pri trenu Anton Dziedalsky močno obložen voz čez živinski trg za gradom. V sredini tega približno mu začne nekaj padati z voza. Vstavi konje, da bi popravil, kar na sredi ceste, ker se ni zanesel, da bi prišlo kako drugo vozilo tam mimo. A v nesrečo pridruži veliki tovorni avtomobil od Rdeče hiše gor ravno v tistem trenutku. Voznik je hotel pogrniti konje h kraju, a ni bilo več ačsa. Avtomobil je treščil v voz, razbil ga, ranil konje in pomendral voznika, ki je dobil take poškodbe, da je bil na licu mesta mrtev. Prenesli so takoj truplo v mrtvašnico. Pokojnik je bil doma iz Galicije in je moral kakor dosti naših domačinov k trenu, kjer ga je doletela bridka smrt. V srečo pa dotičnik ni bil poročen, temveč še prost. Naj v miru počiva!

Koiera v Trstu 29. avgusta. Starih slučajev 27, novega nobenega, ozdravljeni 4, opazovanih 11, kontumahiranih 26.

Ljubljanske novice.

Ij Brzovlaka št. 5 in 6 zopet vozita od 29. avgusta dalje. Brzovlak št. 5 pripelje v Ljubljano ob 5. uri 55 minut jutraj in se odpelje v Trst ob 6. uri 5 minut jutraj, brzovlak št. 6 pripelje iz Trsta v Ljubljano ob 11. uri 42 minut ponoči in odpelje na Dunaj ob 12. uri 18 minut ponoči.

Ij Okrajno črnovojniško poveljstvo v Ljubljani se je z 31. avgustom preselilo iz stare domobranske vojašnice v poslopje Lichtenthurnovega zavoda, Ambrožev trg št. 8. V isto poslopje se je preselilo tudi c. kr. domobransko okrajno dopolnilno poveljstvo.

Ij Šesta krušna komisija, ki je doslej poslovala v telovadnici na učiteljski, bo od prihodnjega petka v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, pritličje na levo.

Ij Novi vzpored v »Kino Central« v deželnem gledališču. Dunajska kritika piše, da so predstave velike detektivske drame »Črni nagelj« na Dunaju dosegle popoln uspeh. Drama je zelo napeta. »Črni nagelj« obstoja iz dveh oseb, rafinirane ženske in njenega pomočnika. Njeno delo spada k najbolj ženskim, kar so jih iznašli možgani zločinca. Glavno vlogo igra Bogia Horská z veliko umetnostjo. »Kino Central« je s predstavo tega filma napravil zopet zelo dobro potezo. Na sporedu je še ljubka humoreska »Pri črnem konjčku« in veseloigra »Kralj in paž« ter najnovejša avstrijsko tedensko vojno poročilo, ki nam kaže zanimive slike z naše fronte na Tirolskem. Posebno zanimive so slike o obisku našega prestolonaslednika na tirolski fronti.

Ij Trgovina zopet odprta. Lastnika tvrdke Čiuha & Jesih Pod Trančo si usojata p. n. občinstvu javiti, da je trgovina zopet odprta ter se p. n. odjemalcem za mnogobrojni obisk priporočata.

Književnost.

Pokojninsko zavarovanje zasebnih nastavlencev. Priredil dr. R. Marn. Cena 60 vin. Ta brošura je izšla v lastni založbi ter jo vsem zasebnim zavarovancem in njih delodajalcem toplo priporočamo. Knjižica ima naslednjo vsebino: Uvod. — Obseg zavarovalne dolžnosti. — Posamezni, zavarovanju podvrženi poklici. — Kdo ni podvržen zavarovanju? — Razdelitev zavarovancev. — Predmet zavarovanja. — Čakalna doba. — Izmere zakonitih dajatev, pridobitev in izguba pravice do njih, pričetek in konec prejemkov. — Invaliditeta renta. — Starostna renta. — Vzgojevalni prispevki. — Enkratna odpravnina. — Izplačilo, mirovanje in zastarenje prejemkov; posledice neopravičenega prejemka. — Zdravljenje. — Ugasnitev zavarovalne dolžnosti, vračanje premij, zopetni vstop v zavarovalno dolžnost. — Prosto-voljno zavarovanje. — Zagotovitev pravic. — Organizacija obrata. — Drugačna izpolnitev zavarovalne dolžnosti. — Druge, ne kot izpolnitev zavarovalne dolžnosti smatrane preskrbovalne uredbe. — Prenos zavarovalnih zalog in celotno pozavarovanje takih. — Regresne pravice zavarovalcev. — Priglasitev zavarovanju podvrženih oseb. — Pravice in pravni leki. — Razsodišče in postopanje. — Državno nadzorstvo. — Izključitev dogovorov. — Sodelovanje političnih in občinskih uradov. — Kazenske določbe. — Davčna, pristojbinska in kolkovna prostost. — Zakladno go-

Kanadci obstreljujejo sovražni strelski jarek.

spodarjenje. Letna poročila. — Splošni izračuni rokov. — Postopanje s člani rudniških bratovskih skladnic. — Prehodne določbe. — Vzajemnost z drugimi državami. — Zavarovanje za večje dajatve. — Veljavnost.

Železen denar v Nemčiji. Zvezni svet je sklenil dati kovati za 5 milijonov železnih novcev po 5 pfenigov. V prometu bodo smeli ostati kvečjemu še dve leti po vojni. V Belgiji bodo kovali nov drobiž iz cina.

Skrivnost angleškega glavnega stana.

Kodanj. »New-York-Times« objavlja podrobnosti o sporu med generaloma Kitchener in French. French ni le neprijatelj v angleških, marveč tudi v francoskih armadnih krogih. »Times« trdi, da se je spor med obema generaloma tako poostiril, da merodajni armadni krogi dvomijo, če je misliti na nadaljne skupno delo obeh generalov. Napade na Kitchenerja v zbornici je brez dvoma povzročil French. Vsi ti napadi so se pa dozdej razblinili, ker Kitchener ostane in je jasno, če se bo moral eden obeh generalov umakniti, kar je neizogibno, se ne bo umaknil Kitchener, marveč French. Odkar je odstopilo več poveljujočih generalov, ker so se sprli s Frenchom, je bilo jasno, da nekaj v angleškem glavnem stanu ni v redu. S Frenchom pa niso nezadovoljni le angleški generali, marveč tudi francoski poveljniki in celo francoska vlada. Francozi tudi z njim težko sodelujejo. Večkrat sta morala ministra Asquith in Lloyd George obiskati Francoze, da sta poravnala s Frenchom nastale spore. French toži, da mu manjka streliva, a Francozi se sklicujejo, da drži French le 30 milj dolgo bojno črto, Francozi pa 400 milj in so divji, ker se French ne odloči za prodiranje in sploh ne umeva potrebe prodiranja.

Naročajte „Slovenca“!

Sprejme se prodajalka

v špicerijsko trgovino v bližini Ljubljane. Ponudbe sprejema poštni urad v Hrušici pri Ljubljani. 1693

Priporočam razprodajalcem sveže, trpežne

l i m o n e

pristen sicilijanski »Verdelli« sad

primislimi zaboj okoli 300 kosov K 30.—
prima velike zaboj okoli 300 kosov K 29.—

najfinejši pristni emental, sir, holand. Gonda sir, holand. salami, istovreden nadomestek za ograde, najceneje. Pošilja se po povzetju ali proti vpslatvi naplačila. — Na drobno se ne razprodaja. — Najboljšo, najzanesljivejšo postrežbo zagotavlja

Paul Ruppe, Linc ob D.
velitrgovina južnega sadja.
Ustan. 1853.

1700

Izgubilo

se je fotografirano ozadje slike Bleda na progi Jesenice—Ljubljana. Kdor bi ga našel, se prosi, da proti nagradi izroči isto v trgovini Oswald na Jesenicah ali v trgovini Mikusch v Ljubljani.

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih oseb, bradavic in trde kože, tekom 3 dni s korenino, brez bolečin ne odpravi
Ria-Balsam.

Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50, 6 lončkov K 4.50. — **KEMENY, Kaschau (Kassa) I.**, poštni predal 12/82 Ogrsko. 1507

Kupti v vsaki množini mikano in nemikano

domače predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: Ivan N. Adamič, vrva rna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 145

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoni in franko.

Učenka

Cenj. ponudbe pod »Učenka« na »SLOVENCA« 1706

Brinjeve jagode

tudi lanske, kupuje v poljubnih množinah **E. pl. Emperger & Co., Gradec.** 1707

Prodajalka

se sprejme v večjo trgovino na deželi. Ozira se le na zanesljivo v mešani stroki dobro izurjeno moč z dobrimi referencami. Plača po dogovoru, vstop s 15. oktobrom, eventualno tudi poprej. Ponudbe sprejema **J. Rudmann, trgovec, Krška vas pri Brežicah ob Savi.** 1711